

REČICA OB SAVINJI

MOZIRJE

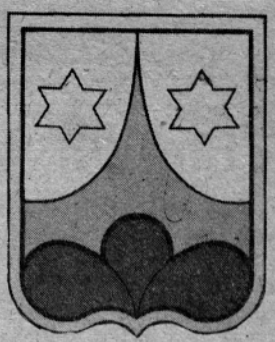
Savinjske

Glasilo socialistične
zveze delovnega ljudstva
občine Mozirje

NOVICE

LJUBNO

GORNJI GRAD

Postrina plačana v gotovini

Leto XIV
Številka 7
Julij 1983

Smo dovolj resni?

Vsa javna občila nenehno opozarjajo na resnost trenutka v katerem smo Jugoslovani. Ob vsaki priliki lahko poslušamo poročila o raznih ukrepkih, ki so jih naša telesa sprejela na zvezni, republiški in občinski ravni. Vse skupaj je namenjeno streznitvi, spoznanju, da gre za res, da gre za več, kot le za naše udobje. Nič ni pretirano, če pri tem pomislimo, kako smo v resnici ogroženi, ne samo gospodarsko, tudi politično. Zato ni čas, da bi slepomišli, ni čas, da bi se zanašali, da bo že nekdo stvari uredil. Ta navada se nas je nekako prijela in je bila za naš sedanji položaj usodna. Vedno znova je nekako šlo, vedno znova smo se brez večjih naporov izvlekli, vendar tokrat ni pričakovati drugega kot resnost in odgovorno delo.

Vsakdo, ki misli dobro, ki se zaveda stanja, bi moral storiti resnično vse, da bi se delo kot sredstvo in srž življenja spet pravilno vrednotilo. Samo pridno delo nas lahko rešuje iz nastalega položaja. Vsak na svojem mestu in po svojih možnostih in sposobnostih moramo prispevati k izboljšanju stanja. Ravnati skrajno varčno naj ne bo priporočilo, mora postati zapoved!

Ali smo zavestno drugačni od prejšnjih let, ko smo dokaj lahkomišljeno trošili več, kot smo dejansko ustvarili? Marsikje še zdaleka ni tako. Še vedno

se ponekod obnašajo, kot v tistih „dobrih“ časih izobilja. Še so takšni, ki kar sredi delovnega dne krenejo na zabavo, da gre tudi ta v rok službe. Še so takšni, ki ne znajo preceniti kako dragi so kilometri tovornjaka, vozijo se domov z dela in na delo, pa celo z njim prevažajo v službo po ovinku še druge... Kako ravnamo s službenimi avtomobili? Zakaj je potrošnja bencina še vedno tako visoka? Torej se ni jasno, da bomo kaj lahko brez pogonskega goriva, če bomo tako delali še naprej. Ponekod je srečati kar več avtomobilov istega podjetja, v vsakem pa se pripelje le ponavadi po eden predstavnik. Ali se ne bi mogli dogovoriti za skupen prevoz? Pa delovni čas, ali nam kaj pomeni, da je prihajanje na delo neredno, da pa je odhajanje z dela že kar običajno „predčasno“. Kako se obnašamo do sredstev skupne porabe, pa je že tako znano. Če vzamemo kot primer zdravstvo. Kako zlorablamo bolniški stalež, kako trošimo zdravila in še bi lahko naštevali. Vemo pa, da se bomo postopno morali marsičemu odpovedati, ker preprosto ni denarja. Marsikaj bi lahko še naštevali!

Končno pa vprašanje. Mar smo pozabili na našo zavest, ki je bila rodove nazaj glede delovnih navad in varčevanja zglodna! Zakaj smo danes drugačni?

Neodgovornost?

Zadnja seja zbora združenega dela SO Mozirje je bila po vsebini zelo zahtevna. Delegati so med drugim obravnavali razmere v Glinu in težave s katerimi se ta delovna organizacija srečuje. Resnost položaja bi sama na sebi zahtevala vso možno odgovornost pri delegiranju delegatov na takšno zasedanje. Pa še zdaleč niso stvari jemali tako resno, je menil v razgovoru predsednik skupščine občine, Lojze Plaznik. Mnogokje pač pošiljajo na seje ljudi, ki jih kar najlažje pogrešijo. To je sicer trda beseda, vendar pa je čas, da si povemo resnico! Kaj seveda takšni udeleženci prispevajo k reševanju zamotanih vprašanj, če so nepripravljeni, nimajo stališč svojih delegacij in sploh, če so le navzoči... Treba bo končno le sprevideti, da so seje takšnega družbenega telesa, kot je Zbor združenega dela, zelo pomembne. Delegacije bi torej morale o vsebini razpravljati in sporočati preko svojih delegatov stališča. Tako bi torej morale biti, pa ni. Po zadnji seji prevladuje občutek, da so mnogi odgovorni v nekaterih sredinah izgubili smisel za resnost položaja.

Verjetno je prav sedanji čas najmanj primeren za površno jemanje stvari, ki se končno tičejo nas vseh, pa kjerkoli že kdo bil. Neprizadetost je samo znak nepojmovanja stanja, je dokaz navideznega zanimanja za delegatsko delovanje in je končno v vsakem pogledu graje vredno. Kajti, če so danes težave v naši največji delovni organizaciji, potem so jutri lahko še hujše kje drugje, mi pa jemljemo vse kot nekaj kar je in kar potem nekako vzamemo na znanje, ne da bi doprinesli svoj delež k izboljšanju, oziroma k razreševanju določene težave. Tu bi se lahko vprašali kaj o takšnem delegatskem delu menijo tisti, ki so delegate izvolili? Kaj stori sindikati, ZK in samoupravni organi, da bi bilo več odgovornosti?

Ob robu pa še to! Ko je bila razprava o Glinu zaključena so mnogi delegati iz te sredine menili, da so bili potrebni le za to točko dnevnega reda in so jo takoj po tem „odkurili“ iz dvorane. Zbor pa je bil zaradi takšnega ravnanja nesklepčen. Je mar delo v skupščini občine tako nepomembno?

Stabna vaja starešin teritorialne obrambe

Naša brigada na zvezni delovni akciji

Junija so se pričele letošnje mladinske delovne akcije. Naša brigada „Slavko Slander“ sodeluje v drugi izmeni zvezne mladinske delovne akcije v Vipavski dolini. Otvoritev akcije je bila v ponedeljek 4. junija, akcijo pa je odprl Tone Anderlič, vodja Centra za mladinsko prostovoljno delo pri predsedstvu RK ZSMS. Na akciji sodeluje šest brigad.

Brigadirji bodo na tej akciji čistili vegetacijo ob reki Vipavi, sanirali rečne zajede. Poleg tega bodo obnavljali cesto ob reki ter urejali dostopne poti. Planirano je, da bi na vseh teh delih brigadirji opravili 55.562 norma ur. V primeru, da delovni pogoji ob reki Vipavi ne bi bili ugodni, pa imajo pripravljeno tudi dodatno delovišče na cesti Planina - Gabrije - Fizej. Brigadirji so že opravili tečaj iz varstva pri delu, ne manjka pa tudi orodja ter zaščitnih sredstev za nemoten potek dela.

Izvajalec del je SGP Soča, vodstvo akcije pa meni, da je delovišče solidno pripravljeno.

V brigadirskem koledarju je program za posamezne brigade. Organizirano bo predavanje z diapozitivi o alpinizmu; udarnost akcije z domačini, predavanja o razvoju rocka, organizirali pa bodo tudi disco ples.

Po samoupravnem sporazumu o ZMDA „Vipavska dolina“ se OK zavezujejo, da bodo oblikovale in poslale na akcijo 40 članske brigade, ki bodo kadrovske, materialne, tehnične in organizacijsko pripravljene na naloge MDA ter tako sposobne opraviti planirano število delovnih ur.

Kljub temu, da je bil razpored MDB na MDA v SR Sloveniji sprejet že v mesecu februarju in da je bilo za evidentiranje brigadirjev in priprave MDB na razpolago skoraj pol leta so nekatere MDB v prvi izmeni MDA prišle nepopolne.

Kje so vzroki?

Del težav je v tem, da delovne organizacije nerade puščajo mlade delavce v času letnih dopustov na akcije, poleg tega imajo študentje v tem času izpite in si rajše poiščejo plačano delo, ki jim omogoča vsaj delno ublažitev finančnih težav. Velik problem je tudi zaradi kmetijske usmerjenosti, poleg tega pa se tudi brigadirsko delo ne priznava več kot počitniška praksa. Upad interesa mladih za takšen način preživljanja prostega časa pa je potrebno gledati tudi s položaja mladih in ZSMS v družbi. Verjetno je upadanje interesa mladih tudi za druge oblike družbeno političnega udejstvovanja odraz tega.

Pri pregledu evidentiranja brigadirjev za ZMDA „Slavko Slander“ je razvidno, da se jih je za brigado letos prijavilo le 24, kar je komaj malo več kot polovico potrebnih brigadirjev. Komandant brigade je SPENDE Jože.

Da bi pritegnili mlade za brigadirsko življenje je bilo iz-

peljanih več akcij. Tako je bilo organizirano predavanje o življenju in delu brigadirjev na vseh štirih osnovnih šolah, posvet s študenti, kjer ni bilo zaželenih uspehov. Izdali smo tudi bilten v 300 izvodih, z večjim številom plakatov, ki smo jih razobesili po celi občini in z obvestili v kinematografih smo poskušali pridobiti mlade za udeležbo na MDA. Prav tako smo tudi OK ZSMS namenili veliko pozornosti MDB, saj je bil na to temo tudi posvet s predsedniki osnovnih organizacij. Poskušali smo tudi z direktnimi kontakti vplivati na potek evidentiranja.

Kljub majhnemu številu brigadirjev pa je po prvih ocenah razvidno, da so se dobro vključili v delo.

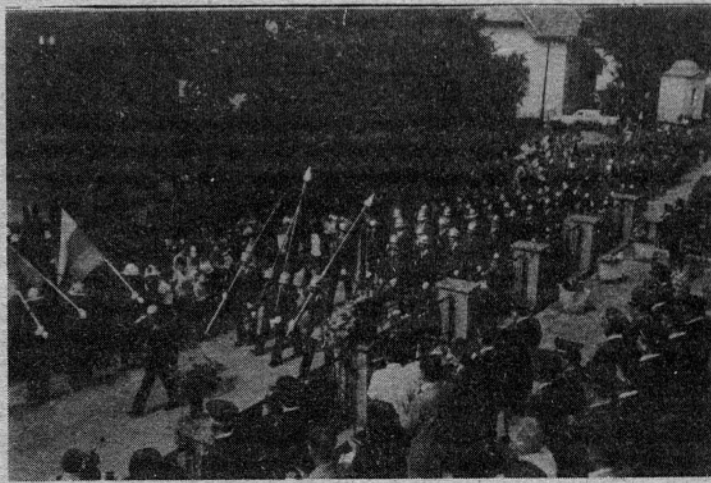
Delegacija OK bo v prihodnjih dneh naše brigadirje tudi obiskala.

Brigadirski zdravo!

Sabina Sušnik

Ob dnevu vstaje
čestitamo vsem občanom!

Družbenopolitične in delovne organizacije, Skupščina občine in njen izvršni svet, samoupravne interesne skupnosti in uredništvo Savinjskih novic

100 let gasilstva v Gornjem gradu

Ob dnevu vstaje

Slovensko ljudstvo je od nekdaj izkoriščano, preganjano in zapostavljeno. Bili so časi, ko je naš človek služil le še namenom tujca. Vendar čeprav neuki in brez pomoči od drugod, so naši predniki že v času kmečkih puntov stopili v bran svojih pravic. Tudi Slovenec je tedaj pokazal, da je odločen braniti svojo svobodo in temeljne človečanske pravice. Prav te so tuji in izkoriščevalci teptali do te mere, da je moralo vskipeti. Pozneje so se naši ljudje borili za svoj narodnostni obstoj. Načrtili so, da razširi svoje meje na račun našega sveta in pravic, so bili na prelomnici dvajsetega stoletja znani. Ljudje so se strinjeno borili proti potujčevanju, duh taborov je vel med Slovenci, odmeval je klic naprednih izobražencev po slogi. Žal je kaj kmalu prevladovala razdiralna dejavnost znotraj naših vrst, nevarna cepitev je bila posledica neurejenih političnih razmer v stari državi. K temu še dodajmo načrtno socialno izkoriščanje naših delovnih ljudi in kmetov. V takšni razdvojeni družbi je bilo kaj lahko najti številne pomočnike nasilja. Kar oblastem na očeh so se organizirale skupine, ki so pripravljale vdor fašizma in osvajalcev v našo domovino.

Ljudstvo je bilo vajeno trpljenja. Od takratne oblasti niso nikoli pričakovali pomoči, pa tudi zaščite ne. Zaupanja v vladajoči razred ni bilo, zato tudi ni bilo odpora proti tujim četam, ki so povsod, domala nemoteno prodirale v našo domovino.

Klic k uporabi komunistične partije je bil glasen in mnogi so mu sledili. Nastale so skupine upora, porajala se je tista velika sila osvobodilnega gibanja, ki je kljub hudemu pritisku okupatorja in njegovih pomagačev hitro rastla in preostala v vojsko. Končno so se uresničile Cankarjeve besede „narod si bo pisal sodbo sam“. Zapisali smo v Kočevju, Črnomlju in v Jajcu, da hočemo svojo državo, ki ne bo več v rokah izkoriščevalcev, temveč bo to oblast delavcev in kmetov. Škratka delovnih ljudi!

Domovino smo iz nič obnovili, strnili smo vrste dobrosmiselnih ljudi, preveval nas je duh bratstva in enotnosti ter silna volja, da na temeljih revolucionarnih izkušenj osvobodilnega boja zgradimo družbo, ki bo razumela utrip časa, ki bo zagotovila socialen in vsestranski napredek naših ljudi. Globoke brazde, ki jih je zaorala Osvobodilna fronta so rodile obilno žetev.

Razmere v svetu, vsevečje izkoriščanje nerazvitih, zapiranje v ozke meje, številne lastne napake, vse to je pripeljalo do stanja, ki je zelo resno in zahteva skrajne napore nas vseh. Zavedajmo se, da bo tudi premagovanje sedanjih težav težek boj, zmogli ga bomo le, če bomo enotni, če bomo prepričani da je le trdno gospodarstvo porok za našo svobodo in bodoči razvoj. V nas mora prevladovati prepričanje, ki temelji na zgodovinskih izkušnjah in nas uči, da si moramo predvsem sami pomagati, se osloniti na lastne sile! Kadar smo tako storili v preteklosti, smo vse zmogli in tudi zmagali.

Predsedstvo SZDL
Mozirje

Pogovor v Kovinarstvu

Prav zanimivo je bilo naključno srečanje s predsednikom sindikata Jožetom Jamnikom, sekretarjem ZK Francem Štiglicem, pozneje se je pridružil še ravnatelj TOZD Aleksander Marcen. Nič ni bilo vnaprej pripravljeno, vendar je pogovor stekel gladko in jedrnat.

S čim se trenutno najbolj ubada sindikat? Jože Jamnik je kar v samem začetku pogovora poudaril, da se še vse preveč ukvarjajo s postranskimi stvarmi in še ne najdejo prave veljave. Veliko preveč je najrazličnejših obravnav, sklepov in obljub, v mnogo premalo dejanj. Zato se včasih poraja med članstvom nezadovoljstvo z delom sindikata. V današnjem času so težave tako globoke, da smo spričo tega včasih kar malodušni. Nekaterim pojavom tudi objektivno nismo kos. Veliko govorimo o delu, odnosu do dela, zavesti... Ob vsem tem vemo, da se moramo opreti na lastne sile, prav tega pa se večkrat premalo zavedamo. Naš kolektiv je mlad in se v marsičem še mora učiti, saj dolgoletnih izkušenj nimamo, pa smo kljub temu zelo kritični do negativnih pojavov, pa kjerkoli že bili. Smo dobro gospodarili, pa še vedno nismo zadovoljni, ker pač stremimo še k večjim uspehom. Skrbimo, da je vzdušje v kolektivu prijateljsko, žal pa to nekateri prihajajo za slabost in izkoriščajo razne prilike za svojo prednost. Tako naprimer, ne bi smeli danes govoriti o točnem prihajanju na delo, pa se vendar zgodi, da nekateri izigravajo večino in se ne držijo dogovorjenega. Seveda je vse to stvar časa in vzgoje. Še vedno smo mnenja, da bo prepričevanje zaleglo! Uspešnost tega vidimo v samoupravnih delovnih skupinah, kjer se medseboj lažje dogovorijo kot na zborih. Vsi se medseboj poznajo in tako ni slepomišnja.

Največ si obetamo od našega načina nagrajevanja, ki temelji resnično na delu. Tu smo v Železarni Ravne kot celoti prav na vrhu lestvice nagrajevanja po delu. Nova načela bolj poudarjajo osebni delež v proizvodnji. To izključuje uravnilovko in zagotavlja tistemu, ki bolje in več dela višje dohodke. Težje bo glede tega v skupnih službah, čeprav se trudimo tudi tu najti podobna merila. Na sploh smo mnenja, da je težko povsem

pošteno soditi o nagrajevanju skupnih služb. Nekatera dela so težje merljiva, morajo pa biti. Saj še v proizvodnji moramo merila prilagajati, ker se pač marsikaj v praksi pokaže kot nedodelano. Nič pa vse skupaj ne pomaga, če temeljni podatki niso pravilni, če so površni, ali celo namerno popačeni. Takšni potem ne služijo objektivnemu nagrajevanju.

Franc Štiglic, ki je sekretar OO ZK v podjetju je z delom komunistov v raznih samoupravnih telesih in delegacijah zadovoljen. Trudijo se po svojih močeh vplivno delovati. Pogosto se ubadajo z lastnimi težavami v TOZD, kadar pa pride do ostrine, je to le odraz volje, da se nekatere stvari razčistijo. Seveda, če je to potrebno! Na sploh pa je opaziti, da komunisti dejansko vztrajajo na dogovorjenih političnih izhodiščih povsod kjer delujejo. Se razume, da posamezniki včasih premalo vztrajno tolmačijo določene probleme in niso dovolj odločni. Prav v tem se kaže potreba po dodatnem in stalnem političnem izobraževanju. Slednje pa mora biti resnično prilagojeno času in okolju in ne sme predstavljati neke stalnice. Organizacija ima v TOZD ugled, žal pa še vedno mnogi ocenjujejo ZK po njenih članih, ki seveda vsi ne žanjejo zaupanja. Treba je ocenjevati delo ne pa ljudi v ZK. Sedaj, ko so zaostrene razmere je marsikdaj glasna misel, da se ta ali oni iz naših vrst obnaša drugače, kot veleva čas, vendar pa zagotovo ne počenja tega zato ker je komunist, ampak zato ker je slab komunist.

Z delom smo za te čase dobro založeni, je dejal ravnatelj Marcen. To je seveda že del poslovnega uspeha. Če bomo hoteli vse narediti, bo celo premalo delovne sile na voljo. To kaže na pravilno proizvodno usmeritev. Ob tem se zavedamo, da je naša slabost to, da nimamo izvozne proizvodnje. V izdelavi so orodja (rezilni noži), ki so namenjena tudi izvozu. Gre za nože za lupljenje lesa. Če bo vse tako kot želimo, bo že v avgustu poslana prva pošiljka teh nožev v ZDA. Doselej so pokazali za ta izdelek veliko zanimanje. Seveda smo močnejši v sestavi Železarne Ravne, ki ima dobre razvojne službe, pa tudi poslovni ugled v svetu.

Novi izdelki v Glinu

Naše tržišče, pa seveda tudi tuje, zahteva vedno sodobnejše izdelke. Zato je potrebno stalno spremljati razvoj in se prilagajati sodobnosti. Tudi v Glinu imajo vedno več delavcev, ki se ukvarjajo z tehničnimi izboljšavami in izumiteljstvom.

Vodja razvoja inž. Marjan Dobrov je mentor te dejavnosti v delovni organizaciji. Ocenjuje, da je sedanji pravilnik, ki ureja nagrajevanje izboljšav in podobnega, zelo dober, kar je občutiti iz čedalje večjega zanimanja za razmišljanje o izboljšavah izdelkov in delovnih postopkih. Po sprejetju tega pravilnika so obravnavali in potrdili že 19 tehničnih izboljšav, od tega imajo dva patenta. Največkrat se pojavijo s predlogi tehnično izobraženi ljudje, seveda pa ne manjka tudi neposrednih proizvajalcev, ki imajo dobre predloge.

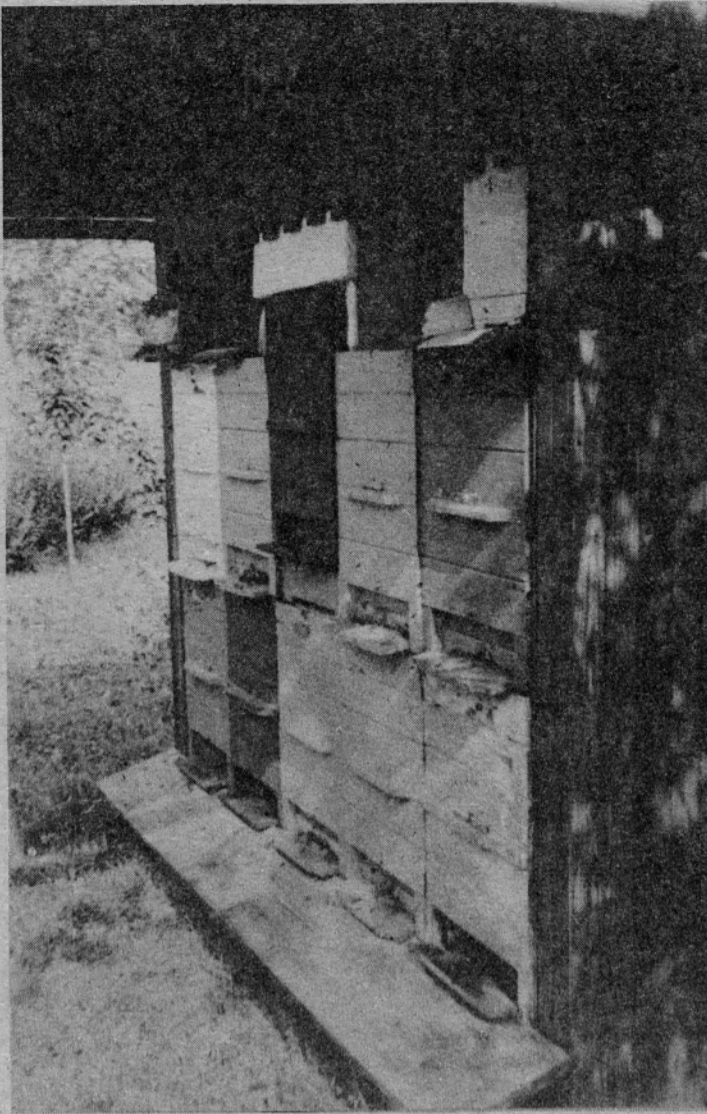
Eden od patentov predstavlja polknico s posebnim zapiranjem senčil.

V naši državi kaj podobnega ne obstaja, zunaj pa imajo izdelke, ki pa so znatno dražji. Prav te dni so pričeli z redno proizvodnjo teh polknice, ki obetajo dober poslovni uspeh. V svojih programih oken jih bodo v Glinu pričeli uvajati, ukinili pa bodo izdelovanje starih polknice. Poleg tega, da so tehnično boljše, so v proizvodnji še prihranili

občutno količino lesa. Tako gre za izboljšanje dosedanjega programa.

Druga zanimivost, ki pa še ni v redni proizvodnji je toplotna zavesa. Tudi ta je že patentirana. Izdelana je bila skupaj z razvojnim oddelkom SOZD Gorenje in tekstilno tovarno Prebold. Ima pa to prednost, da se lahko uporablja tudi kot senčilo, daje pa hkrati svoje izolacijske učinke. Trenutno so izdelali poskusno količino zaves. Izdelek še tržno ni raziskan, vendar obeta dober promet. Strokovno preverjajo uspešnost na strojni fakulteti v Ljubljani. Predvidena je proizvodnja za standardna okna, sicer so pa možna tudi naročila po meri, seveda pa so to izjeme. Takšnih zaves trenutno ni doma, pa tudi v tujini ne, torej so izgledi za uspeh dobri.

Posebno so v Glinu ponosni na stroj za predelavo lesa, ki so ga sami načrtovali, izdelali ga bodo v domačih delavnicah. Tu gre v bistvu za izum, ki bo pripomogel k bistveni pocenitvi izdelave oken. Postopki bodo prihranili čas izdelave. Kar je bistveno, za izdelavo stroja bodo uporabili izključno domače materiale, je torej plod domačega znanja in materiala. Če bo vse kot načrtujejo, bodo letos pričeli s poskusno dobo stroja v lastni proizvodnji.

Pri Francu Purnatu v Bočni so čebele zelo pridne. Ko je tehtal med je ugotovil 2,5 kg dnevnega pridelka.

Odkupiti vse kmetijske pridelke

Takšno načelo so sprejeli v TKZ Mozirje. Odkup običajnih tržnih viškov v kmetijstvu so imeli že vsa leta dobro organiziran. Direktor Anton Vrhovnik je poudaril odločnost ZKZ, da skrbi za organizacijo kmetijske proizvodnje na dolgi rok. V okviru sodelovanja obstoje trdni odnosi med TKZ Mozirje in zadrugi, v bistvu gre za poglobljeno proizvodno sodelovanje. Seveda se je to doslej v glavnem odvijalo v živinoreji in pridelavi jagodičevja. Posebne čvrste pridelovalne odnose so uvedli v perutninarstvu.

Zadruga si prizadeva za sproten in dober odkup vseh pridelkov, saj ima številne področne trgovine, ki odkupujejo poleg že navedenih pridelkov tudi gozdne sadeže, zdravilna zelišča, polže in podobno. Treba je vedeti, da so tu možni dobri zaslužki za nabiralce.

Posebno pozorno spremlja zadruga zanimanje farmacevtske industrije za zdravilna zelišča. To namreč iz leta v leto raste. ZKZ se sodeluje z Lekom iz Ljubljane. Tako so uredili

poskusne nasade encijana na treh mestih, baldrijana pa celo na večih parcelah. Te rastline omogočajo dober dohodek, zahtevajo pa temeljito obdelovanje. Ker gre za manjše površine, bi takšni nasadi bili zanimivi za starejše ljudi in manjše kmete. Vsekakor je že sedaj zagotovljen odkup za vse količine, ki bi se pojavile na našem območju.

Beseda je nanesa na črni ribez, zato je direktor Vrhovnik poudaril veliko zanimanje kupcev za te sadeže, ki grejo dobro v izvoz. Seveda ne gre prezreti hmelja, ki je še bolj donosen kot ribez. Zato bodo še povečevali površine s hmeljem. Letos bo v zasebnem kmetijstvu 5 ha in v družbenem 8 ha novih hmeljnikov.

Letošnji odkup je ocenil Anton Vrhovnik kot dober, saj je bilo zbranih kakih 80 ton ribeza, veliko polžev, količina gozdnih sadežev pa bo verjetno tudi zadovoljiva. Sicer si pa bo ZKZ tudi v naprej prizadevala za pospeševanje sajenja zdravilnih zelišč in nabiranja gozdnih sadežev.

Obiranje ribeza je sicer zamudno delo, vendar pa se je letos splačalo, tako so povedali pri Kranjčevih v Mozirju.

Oskrba in turizem

SOZD Merx je v Celju sklicala novinarsko konferenco na kateri so želeli seznaniti javnost z dejavnostjo oskrbe in turističnimi načrti. Merx namreč pokriva tudi naše območje, zato smo skušali v naslednjem sestavku prikazati podano vsebino.

S preskrbo je seveda veliko težav. Merx jih uspešno rešuje z dohodkovnim povezovanjem in vlaganjem v proizvodne zmogljivosti v Sloveniji in izven nje. Bili so časi, ko so Merx zaradi sovlaganj v drugih republikah včasih tudi kritizirali, vendar se danes kaže, da je ta odločitev bila še kako prava. Gre seveda za dolgoročno povezovanje. Tako sovlagajo v usposobitev kakih 30 do 50.000 ha zemljišč v drugih republikah. Tudi v naši republiki so postavili dolgoročni načrt povezovanja. Tako imajo v Somboru zagotovljeno kar 5 do 6000 ton žita letno, pa seveda še koruzo, olje in drugo. Za pšenico sovlagajo tudi v Kanizariji, Orahovici in še kje. Večletne izkušnje so dobre, zato računajo, da ne bi smelo priti do pomanjkanja osnovnih življenjskih potrebščin. Tudi v Pomurju bodo do avgusta usposobili kakih 1000 ha zemlje v lasti ABC Pomurka. Od tam bodo dobili do 5000 ton pšenice letno. Vključili so se tudi v izsuševalna dela v Šentjerneju in Slovenskih Konjicah, kjer bodo posejali pšenico in koruzo. Tudi na Dolenjskem so poiskali možnosti za dobavo pšenice. Dosegli so medsebojni dogovori med delovnimi organizacijami bili povsod uspešni, zato ne kaže mešati v to upravne ukrepe. Da bi zagotovili potrebe po sladkorju, sovlagajo v tovarno sladkorja Belje.

Ko je nanesa beseda o turizmu, so nazorno pojasnili načrte za področje zahodnega Po-

horja in Gornjo Savinjsko dolino. Za Pohorje že imajo razvojne načrte. Poudarek je na turistični vasi Ribnica, kjer nameravajo pričeti z gradnjo prve etape spomladi. Ojačali in uredili bodo tudi center Kope, kjer bodo povečali restavracijske zmogljivosti za 260 sedežev.

Predsednik KPO Franc Ban je v nadaljevanju pojasnil načrte za našo dolino. Že kar na začetku je dejal, da ne moremo graditi Golt na raznih skladih republike. Pripravljeni sta dve enačici razvoja doline. Prvič temelji načrt na združitvi DO Savinja in Turist, kajti moramo zagotoviti močnejšo delovno organizacijo. Računajo, da bo do konca avgusta na voljo načrt razvoja turizma v dolini, torej ne le Golt. Načrtujejo izgradnjo turistične vasi v Mozirju in ne izgradnjo nočitvenih zmogljivosti na Golteh. Za turistično vas sta možni dve lokaciji, ali ob Savinjskem gaju, ali pa na Brčkem Vrhu. Tu računajo, da bi uredili do 500 ležišč v bungalovih. Tako bi omogočili letni in zimski turizem. Takšna naselja so se že drugje obnesla. Razvojni center pa bi poskrbel za inženiring in prodajo. Takšne so torej ocene, da bi na ta način zagotovili boljše izkoriščenost Golt. Predpogoj pa je seveda ustrezna ureditev gostinskih zmogljivosti v dolini. Postopno računajo, da bo zaživel tudi konzorcij, sledila bi izgradnja, katero bi nadziral Danilo Sajovic iz Razvojnega centra Celje. V Mozirju bo treba povezati vse dejavnike turizma, vodilna silnica pa naj bo Kompas.

Nato so odgovorni predstavniki Merxa prikazali načrt naložb v preskrbo, potrebe po živilih na celotnem območju in delovanje bodočega konzorcija za Gornjo Savinjsko dolino.

O članstvu v ZKS

Na 12. seji komiteja občinske konference ZKS Mozirje so obravnavali stanje članstva v organizacijah ZK. Menili so, da je krivdo za slabši priliv mlajših vrste ZK iskati predvsem v osnovnih organizacijah ZK. Verjetno so nekatere osnovne organizacije tudi prevelike, kar bi lahko tudi bil eden vzrokov za premalo dejavnosti na tem področju, saj je znano, da se manjše skupine bolj posvečajo določenim nalogam, kot velike. Ko je beseda nanesa na izključitve, teh je bilo kar veliko, so ugotovili, da se ob tem vse preveč upoštevajo formalnosti. Premalo pa je idejnopolitične diferenciacije, kot razno neupoštevanje izvajanja nalog in upoštevane programov ZKS. Iz poročil osnovnih organizacij je razvidno, da je bila tudi razprava o teh vprašanjih dokaj pomanjkljiva. Ni bilo vsebinskega

poglobljanja in iskanja vzrokov za določene pojave. Vsekakor pa je občutiti premalo vneme za sprejemanje novih članov, oziroma premalo odgovornosti za izvajanje te naloge. Tudi to, da iščemo preveč vzroke izven naše sredine za stanje, je res. Ko gre za izobraževanje, je nekdo izmed članov komiteja dejal, često pošljemo takšne, ki jih enostavno najlažje pogrešamo. To je seveda bistvena napaka, sicer pa delamo preveč forumsko in premalo podrobno in načrtno. Tako pride potem do tega, da je v ZKS veliko premalo zastopano delavstvo.

Krepitev ugleda ZKS mora biti stalna naloga komunistov. Upravljanje samoupravnih odnosov moramo povsod dosledno spoštovati. V teh časih leti preveč kritike na delo komunistov kot celota, kar pa ni prav, saj je usmeritev ZKS pravilna in bi ob doslednem upoštevanju rodila uspehe, žal pa razni izvršilni, upravni in drugi organi premalo opravljajo dogovorjene naloge in tako potem leti kritika na ZKS, ki pa ne izvaja oblasti in torej nima izvršilne moči.

Obravnavali so tudi delo Svetov ZKS v krajevnih skupnostih. Posebno slabo delajo v Gornjem gradu in na Ljubnem. Osnovne organizacije bi morale dati več pobud za delo svetov, saj predstavljajo ti le koordinacijo med OO ZKS. Skupne težave v KS bi se morale razreševati preko svetov. Sveti bi morali poskrbeti za ustrezno porazdelitev nalog v svojem delokrogu. Vsekakor pa je še vedno čutiti premalo povezave med sveti in krajevnimi skupnostmi. Seveda pa svet ZK ne more nadomestiti dela osnovnih organizacij, vendar pa bi med seboj morali biti tesno povezani.

SZDL o vzgoji in kulturi

Svet za vzgojo in izobraževanje, kulturo in telesno kulturo pri predsedstvu SZDL Mozirje je obravnaval nekatere težave s katerimi se srečuje telesna kultura. O stanju je svet seznanil Danilo Dobovičnik, predsednik ZTKO Mozirje. Opozoril je na pomembnost telesne kulture, ki pa se premalo vrednoti. Če bi gmotno plat primerjali z drugimi občinami, potem je na dlani, da so sredstva s katerimi razpolagajo telesnokulturni delavci odločno preskromna. Posebna težava je z vzdrževanjem športnih naprav in zgradb. Za ta namen so imeli na voljo le 20 starih milijonov. Pa bi samo v Gornjem gradu, kjer propada nekdanji sokolski dom, rabili več. Glede tega doma bi morali kaj reči v Gornjem gradu, saj ga ne kaže pustiti zobu časa. Kljub vsem težavam smo v občini v nekaterih športih dosegli množičnost, kar je velika odlika.

Danilo Dobovičnik je nato še opozoril na neenotno ravnanje pri telovadnicah. Obveljal je predlog, da bi se skupno z ravnatelji šol pogovorili o skupnih merilih za najemanje telovadnic v telesnokulturne namene.

O spremembah v osnovnem šolstvu je svet seznanila predsednica sveta prof. Majda Urank. Gre za razširjeno sodelovanje šole z okoljem v katerem šola dela. Sprejet je bil Program življenja in delo šole, ki so ga tolmačili tudi v naši regiji. Da

bi ga čimprej spoznali vsi starši, bodo v šolah pripravili sestanke svetov šol in svetov staršev. Prav pa bi bilo, da bi program poznali tudi v delovnih organizacijah, saj končno gre za njihove bodoče kadre in seveda smotno usmerjanje osnovnošolcev po končani osemletki. Pri vsem tem gre za to, da bi v šolah bilo čutiti čimveč elementov celodnevne šole, večji poudarek na vzgojnoizobraževalnem delu, pridobivanju delovnih navad in podobno. Del teh načel se že sedaj izvaja.

Pobuda je bila, da bi se naše šole združile v enovito organizacijo. Zato je IS SO Mozirje imenoval komisijo, ki naj prouči možnosti in predlaga najboljše rešitev. Na seji je o tem poročal ravnatelj Ivan Purnat, ki je na temelju ugotovitev strokovne komisije predlagal, da preidemo glede organiziranosti naših šol na skupnost osnovnih šol, ker so vsi izračuni pokazali, da bi upravljanje v primeru enovite organizacije bilo dražje, kot je sedaj.

Ko je svet razpravljal o uspehih v celodnevni osnovni šoli v Gornjem gradu so podčrtali dejstvo, da je koristnost takšnega šolanja na dlani. Ze prvo leto kaže, da so uspehi boljši in več je odličnjakov, kot prej. Seveda so sprva bile razne težave, vendar pa je kolektiv šole zmogel tudi te. Sedaj se pripravljajo na celodnevno šolo še na podružničnih šolah v Šmartnem ob Dreti in v Novi Štifti.

Poškodovano kužno znamenje v Ljubiji

Poškodovan spomenik

Ob glavni cesti, pred Mozirjem stoji lepo kužno znamenje, ki je zgodovinski spomenik prvega razreda. Tam je že dolga leta in je glede na njegovo obliko vrasčen v krajino.

Kar je stoletja klubovalo vsem vremenskim in drugim neprilikom je poškodoval lahko-miselni človek! Zakaj je iskal cesto tam kjer je ni, še ni znano, ker se dogodek raziskuje. Dejstvo je, da je z osebnim vozilom tresčil v znamenje in ga hudo poškodoval, potem pa seveda izginil, saj je mogoče verjel v to, da je tista kopica kamenja le v napoto in jo je treba, četudi nasilno, odstraniti. La-

stnik zemljišča si je pribeležil številko njegovega vozila in prijavil na ustrezno mesto. Tako bo seveda vrli voznik obveščten o stroških popravila znamenja z druge strani, čeprav bi kulturnemu človeku moralo biti jasno, da mora v takem primeru sam poskrbeti za popravilo, oziroma poravnava narejene škode. Zavod za spomeniško varstvo iz Celja si je spomenik ogledal in bo odredil način popravila, to mora biti opravljeno strokovno in dobro.

Upati je, da bo popravilo preprečilo uničenje tako lepega kužnega znamenja pred Mozirjem.

Občinski praznik

Vsako leto se v spomin na osvoboditev Gornje Savinjske doline praznuje občinski praznik. Po dogovoru so glavne prireditve vedno v drugi krajevni skupnosti. Letos bodo na Rečici. Predsednik SO Mozirje je imenoval posebno komisijo, ki bo poskrbela za spored, seveda pa je ta naravnano strogo stabilizacijsko.

Že sedaj lahko povemo nekatere bistvene točke sporeda. Tako bo zaključna prireditev planincev ob njihovi obletnici na Menini, kjer bodo odprli novo zgradbo poleg planinskega doma. Odprla se bo posodobljena cesta preko Černivca, v Mozirju bodo predali svojemu namenu kmetijsko preskrbovalni center

v Ljubiji. V Glinu naj bi steklo delo na lupilnem stroju. Odprli bi nekatere odseke posodobljenih lokalnih cest. Na Rečici bodo pripravili razstavo kiparja Janka Dolenca, v počastitev obletnice Šlandrove brigade pa spominsko razstavo. Seveda bodo te točke sporeda popestrjene z vrsto kulturnih programov. V Mozirju se bodo v Savinjskem gaju srečali Vosovci Slovenije.

Dalje bodo v okviru krajevnega praznika odkrili spominsko ploščo geologu V. Lipoldu.

To je seveda le okvirni spored, ki bo najbrž doživel še spremembe, oziroma dopolnitve. Vsekakor pa si pripravljajni odbor prizadeva ravnati varčno.

Med slavnostno sejo ob prazniku krajevnih skupnosti Nazarje

Starejši tiski

Matična knjižnica v Mozirju je pripravila pregled starih tiskov in časopisov. Obiskovalci si zanimivost lahko ogledajo v čitalnici knjižnice v Mozirju. Tam je vedno na ogled kakšna zanimivost, bodisi da gre za stare knjige, kot tudi časnike izpred dolgih let. Marsikoga bo to zanimalo, zato je pobuda knjižnice dobro sprejeta.

Senčne strani turizma

Ko so na zadnji seji Zbora združenega dela SO Mozirje obravnavali turizem, je prevladovalo mnenje, da predvsem družbeno gostinstvo zdaleč ne dosega zahtevnosti današnje turistične ponudbe. Opaziti pa je ob vsem tem še stalno nezadovoljevanje, tako, da je trenutno zasebno gostinstvo na višji ravni. Močno pa je našo ponudbo izboljšal kmečki turizem. Vsem prizadevnim nosilec turisticne dejavnosti pa je zbor izrekel priznanje. V razpravi so se izluščili sklepi po katerih velja jemati turistično gospodarstvo kot prednostno nalogo, ki ni le stvar turističnih delavcev, pač pa vsega gospodarstva in vseh občanov.

Izvršni svet je predlagal vrsto ukrepov, ki bi jih morali uresničiti, tu izstopajo pospeševalne naloge, programska povezanost vseh nosilcev, dolina mora priti do močnega nosilca teh nalog, ki bi pridobil tudi tiste zmogljivosti, ki so sedaj premalo smotno izkoriščane (Golte, Planinski dom v Logarški dolini in podobno). Posebno pozornost je treba posvečati izvenpenzijski ponudbi. Te je v naših prilikah odločno premalo, čeprav je zato dovolj pogojev. Samo kot primer naj služi to, da bi morali izdelati koledar prireditev v dolini in ga ponuditi obiskovalcem in vsem zainteresiranim dejavnikom. Mnoge prireditve so namreč tudi za tujce zelo zanimive,

predvsem pa razvedrilne! Sodobno organizacijo turizma moramo izvajati preko krajevnih Turističnih društev, turističnega biroja v Mozirju, vse pa mora povezovati usposobljena turistična agencija. Slednje je posebno važno glede sovlaganja v naše načrte in kot okno v svet. V našem primeru so naše vezi s Kompasom zelo obetavne. Pri vsem tem bi morali doseči določene močnejše centre, kjer bi poskrbeli tudi za druge oblike rekreacije in razvedrila.

Vse to pa zahteva izboljšanje strokovne ravni gostinskih in sploh turističnih delavcev. Za takšne kadre moramo poskrbeti s smotnim štipendiranjem. Brez ustreznega odnosa do tujcev na vsakem koraku tudi ne bo šlo, zato je turistična vzgoja potrebna tudi na šolah. No, če bi želeli res hitrejši napredek, potem ne smejo ob vsem tem stati ob strani prometne organizacije, upravni organi, inšpekcijske službe, skratka vse mora v korak, če želimo v dolini resnično turistično vzdušje.

Marsikaj je bilo že storjenega, vendar pa je doslej vladalo prepričanje, da lahko vsakdo po svoje hodi po poti napredka. Seveda je nujno potrebna skupna in enotna ponudba. Vsestransko sodelovanje in veliko medsebojnega dogovarjanja, ki naj končno pripelje turistično dejavnost tja, kamor glede na lepote naše doline sodi.

Varstvo okolja v ospredju

Na zadnjem zasedanju skupščine občine Mozirje so obsežno razpravljali o varstvu okolja in o pojavih vse čedalje onesnaževanja krajine in voda. Menili so, da bi kazalo občane bolj osveščati o posledicah takšnih nelepkih navad, kot so divja odlagališča smeti in odpadkov, metanje v vode vsega, kar ne potrebujemo, neurejena gnojšča in podobno. Delegati so menili dalje, da je gledanje skozi prste v tem primeru udarec po lastnem zdravju. Končno je treba vedeti, da nam divje odmetane snovi lahko hitro škodijo, če denimo, pridejo v stik s talno vodo. Pa tudi sicer se gremo turistično občino, obnašamo pa se skrajno nemarno. Poročila inšpektorjev namreč kažejo na množične pojave divjih odlagališč odpadkov. Zato je bilo slišati stališča delegatov, da bi morali očitvidci prijaviti storilce, ne pa, da enostavno prezrejo takšna početja. Torej več samozaščitnega delovanja je treba!

Ko so delegati obravnavali pripravljene osnutke odloka o obveznem odvažanju smeti, je prevladovalo mnenje, da je prešla v zavest občanov potreba po tej dejavnosti. Seveda so priporočali temeljite in poglobljene dogovore med izvajalci in koristniki. Izkušnje iz preteklosti so nas marsičesa naučile, predvsem pa to, da ne kaže takoj groziti s sankcijami, temveč je treba prisluhniti mnenju občanov, če gre pri tem za izboljša-

nje načina odvoza smeti in odpadkov. Hkrati pa bi morale krajevne skupnosti in delovne organizacije nabaviti dovolj kontejnerjev, da bi odlaganje odpadkov bilo tudi mogoče in pri roki. Komunalno podjetje bo moralo torej prisluhniti koristnikom in temeljito proučiti možnosti v posameznih okoliščinah, ali kante, ali kontejner. Treba bo končno poskrbeti za prebranje odpadkov, ki bi se lahko pozneje porabili za surovine. Posebno nevarno postaja onesnaževanje pitne vode, saj uporabljamo številna kemična zaščitna sredstva, ki so lahko zelo zdravju škodljiva.

Delegati so opozorili na potrebo dokončne ureditve osrednjega odlagališča odpadkov in smeti v Homu. To je ena prvih nalog, ki jo je treba v zvezi z ohranjanjem čistega okolja uresničiti. Tam namreč veter raznaša odložene smeti in onesnažuje na tak način širšo okolico. Ko so govorili o stroških odvoza smeti, so razumeli težave komunalnega podjetja, ki s to dejavnostjo povzroča izgubo. Znano je, da bo treba tudi v bodoče ceno podpreti s sredstvi SKIS-a. Potrebna pa je tudi oprema za to delo, ki ni poceni.

Končno so se delegati odločili dati osnutek odloka v javno razpravo, ki naj bi potekala tja do 15. septembra t. l., tako bi imeli občani dovolj možnosti izraziti pomisleke in predloge, pa tudi v delovnih organizacijah bi bilo za to dovolj časa.

30 let krvodajalstva na Slovenskem

Solidarnost je postala stvarnost in neodtujljiva sestavina družbene zavesti občanov in delovnih ljudi v socialistični samoupravni družbi.

Na najbolj neposreden način pa prav občani, ki darujejo kri izpričujejo svojo visoko solidarnostno zavest, saj darujejo del sebe, da bi zagotovili nenadomestljivo zdravilo — kri. Letos mineva že 30 let odkar je postalo krvodajalstvo prostovoljno, anonimno in brezplačno. Z izjemno organizacijsko sposobnostjo, sistemom informativne dejavnosti in sistemom motiviranja občanov in delovnih ljudi, je Rdeči križ Slovenije v fronti vseh organiziranih socialističnih sil, uspel razviti to dejavnost na najvišji jugoslovanski in svetovni nivo. Leta 1945 smo imeli v SRS 799 krvodajalcev, leta 1952 11.696. Od leta 1953 do danes se je število krvodajalcev vedno povečevalo, največji razmah pa je doseglo v zadnjih desetih letih, ko je prišlo vsako leto darovat kri že okrog 100.000 občanov in delovnih ljudi. Leta 1982 je prišlo na odzvem krvi že 110.491 občanov, med njimi je bilo v tem letu že več kot 25.000 mladih ljudi do 27 let starosti.

V Sloveniji je prek 700.000 aktivnih krvodajalcev, ki dajajo velik doprinos zdravstvenemu varstvu, tako da lahko smelo trdimo, da je krvodajalstvo pomembna družbena vrednota.

Krvodajalstvo je postalo v teh tridesetih letih resnično množična družbena akcija, ki v dostojni obliki daje prispevek k napredku humanizma ter hkrati globoka človeška solidarnost, ki prispeva k socializaciji ljudi.

Potrebe po krvi so bile v prelomnem letu 1952 vse večje, težave s pridobivanjem krvodajalcev in nadomestili za darovano kri pa vse težje. Edina rešitev je bila, da postane krvodajalstvo množično in na prosto-

voljni, brezplačni osnovi. To pa so bili v tistem času sposobni organizirati aktivisti Rdečega križa, ki so imeli veliko izkušenj z delom med ljudmi pri obnovi porušene domovine in organiziranem množičnih zdravstvenovzgojnih akcij. Tedaj so bili mnogi skeptični, mislili so, da ljudje ne bodo prišli darovat kri na prostovoljni, brezplačni osnovi. Vendar je praksa pokazala, da je bila odločitev pravilna, saj je prišlo na odzvem krvi že v letu 1953 več krvodajalcev, kot v vseh prejšnjih letih skupaj.

Nalogo, ki jo je RKS prevzel od družbe, da organizira krvodajalstvo, je zgledno opravil. Trdo delo, naporji za iskanje vseh poti koordinirane iniciativne znotraj Rdečega križa Slovenije in s tesno povezanostjo s sindikati in SZDL, so rodili bogate sadove.

Zagotovo lahko trdimo, da gre pri prostovoljnem krvodajalstvu zares za skupno akcijo vseh občanov in delovnih ljudi v SR Sloveniji. Prav vsi smo zainteresirani za to akcijo, zavzeti za to, da je krvodajalcev in krvi, tega nenadomestljivega zdravila, vedno dovolj.

30 letni jubilej krvodajalstva je vezan na več kot 700.000 občanov in delovnih ljudi naše republike, ki so darovali in zbrali 717.017 litrov krvi — tega nenadomestljivega zdravila, s katerim je bilo rešeno na tisoče življenj in povrnjeno zdravje. Ta izjemen uspeh je lepo darilo krvodajalcev socialistični samoupravni družbi in soljudem. Le redkokatera družbena skupnost na svetu se lahko ponaša s tako množično solidarnostjo svojega prebivalstva in le redkokatera organizacija na svetu s takimi rezultati svoje-ga dela.

Naša skupna naloga naj bo, da bo tudi v bodoče tako.

Občinski odbor
RK Mozirje

Raziskovalni tabor v Lučah

V predhodnih številkah našega glasila smo dodobra seznanili bralce z delom študentskega raziskovalnega tabora v Lučah. Tokrat vas bomo seznanili z nekaterimi udeleženci in s potekom zaključka.

Ob zaključku plodnega dela so študenti pripravili zelo zanimivo razstavo v telovadnici lučke šole. Z njo so hoteli opozoriti vsaj nekoliko na veliko delo, ki so ga v času trajanja tabora opravili. Bilo je res kaj videti, še bolj pa je razveseljivo dejstvo, da vsa ta obsežna dela obetajo skupno publikacijo v kateri bodo poleg izsledkov in ugotovitev tudi predlogi za opdravo, oziroma izboljšanje po-manjkljivosti.

Zaključni razgovor je zelo dobro vodil vodja tabora Veljko Žvipelj. Udeležili so se ga poleg krajanov in predstavnikov krajevne samouprave tudi prof. dr. Jože Osterc, prof. dr. Franc Zagožen, Lojze Plaznik, predsednik SO Mozirje, Franc Finkšt, Hinko Čop, Anton Vrhovnik, Ivan Acman, Jože Kumer, F. Firšt, Milan Čajner, Jože Jeraj, Tone Kladnik, Franc Sulek in še drugi. Tudi snemalec Radia Ljubljana Zoran Lešnik je bil navzoč.

Posamezne skupine študentov so poročale o delu po strokah. V razpravo, ki je potekala pozno v noč, so se vključili številni razpravljalci. Vsekakor je bilo zanimanje za delo tega tabora izredno veliko. Seveda pa tudi zadovoljstvo nad uspehi obeta še tesnejše povezovanje v bodoče. Nedvomno se je pokazalo, da je zamisel mladih strokovnjakov, raziskati določena področja, jih ovrednotiti in podati kritične pripombe, pa tudi nasvete za razreševanje slabosti, izrednega pomena za našo dolino. Zato obstaja želja, da bi se delo nadaljevalo!

VELJKO ŽVIPELJ, vodja tabora, sicer pa študent agronomije, doma iz Nazarij, je v razgovoru povedal, da sodeluje pri delu tabora 59 študentov in mentorjev. Kot pobudnik tabora je z vso zanesenostjo pripovedoval o prvih korakih v organizaciji. Vedeti je treba, da je ta tabor prvi te

svetovalec tabora, Dr. Megušar meni, da tovrstno delo študentov ni v študijskih načrtih. Pobuda za lučki tabor je prišla izključno iz njihovih vrst, seveda pa daje univerza tehnično pomoč, ker podpira podobna stremeljenja. Program tabora je nastal v želji podrobneje razumeti danosti prostora, na katerem so delali. Zaključki pa naj bi služili bodočim načrtom rabe prostora. Vse to se ujema s projekcijo do leta 2000, ki nastaja v širšem družbenem prostoru. Podrobneje so udeleženci z različnih stališč in strok raziskovali značilnosti okolja, tehnološko raven pri izkoriščanju prostora, socialne razmere, skratka skušali so po raznih strokah analitično spoznanja združiti v celoto, ki naj služi bodočim načrtovalcem. Uspoštevali so naravoslovne danosti in možnosti tehnoloških oblik za izrabo in širšo družbeno naravnost pri vrednotenju prostora, njegovih proizvodnih in širših možnosti. Tabor je organiziran izrazito interdisciplinarno, kar pomeni, da sodeluje 11 različnih strok, to pa omogoča vsestransko opazovanje in vrednotenje, lahko formalno istih problemov, udeležencem pa omogoča pregled

prof. dr. France Megušar

nad značilnostmi pri načinih obravnavanja vprašanj, ki so lastna različnim strokam. Udeleženci so lahko v živo preverili nekatera znanja, ki jih obvladajo že iz doslej opravljenih študijskih obveznosti. Brez dvoma pa srečanje s problematiko, kot si jo je zastavil tabor v znatni meri predstavlja tudi zbiranje idej, ki bodo študente spremljale vse do konca študija in tudi kasneje.

DAMJANA OSTERC, namestnica vodje tabora, sicer pa študentka slavistike in etnologije. Nosilec zamisli o taboru v domačih logih je bil Veljko Žvipelj. Znal je navdušiti celo vrsto študentov različnih usmeritev za sodelovanje. Priprave niso bile lahke, saj je bilo treba povezati številne dejavnike v celoto. Gotovo je to prizadevanje plod globoke pripadnosti domači dolini, je pa tudi prispevek mladih za napredek Gornje Savinjske doline.

Ce bi morala opisati življenje v taboru, je dejala Damjana Osterc,

Damjana Osterc

potem je na prvem mestu vzdrušje, ki je enkratno in ustvarjalno. Marljivost na vsakem koraku. Nič ni pretežno, nič prehudo! Gostoljubje domačinov vse to še popestri in poglablja. Res gre zahvala vsem, ki so pomagali, da vse tako dobro poteka. Brez takšnega razumevanja ne bi šlo. Že sam odnos vodstva šole je nadšev spodbuden. Lepše je kot smo pričakovali! Sicer se pa vsi udeleženci zavedajo, da je to njihov prvi korak na poti v stroko. Ta zavest pa daje zanimanje in voljo do dela.

Smatrali smo, da je vprašanje oživljanja kmetij v tem hribovskem predelu izrednega družbenega pomena, zato smo se tako tudi usmerili. Temu našemu delu sledijo podrobne obdelave in analize, ki bodo opravljene naknadno v Ljubljani. Dejstvo, da vsi v taboru hočejo uspehe dela in nadaljevanje začete, je dovolj zgovoren dokaz za pomembnost tabora. Srečanje s tukajšnjimi ljudmi je bilo za nas vse izredno zanimivo. Ne le zaradi ljubeznivih odnosov, tudi zaradi značilnosti s katerimi smo se srečevali. Imamo občutek, da nas ljudje smatrajo kot resne delavce, ki želijo s svojim prispevkom pomagati temu predelu. Prav zato je bilo sodelovanje povsod na višku. Jasn je, da je sedanji tabor le začetek nekakega dela, ki se mora nadaljevati, če želimo, da bodo uspehi tudi uporabni. Do novega leta bomo pripravili gradivo za objavo in ga tudi ustrezno objavili. V njem bodo izsledki in predlogi vseh strok. Etnologi pa bodo poleg tega izdali še posebno gradivo. Na dlani je torej koristnost tabora v Lučah, želeli pa si moramo, da bi mladi z univerze še v naprej prihajali.

Veljko Žvipelj

vrste v Sloveniji. Za to ni bilo posebnih izkušenj. Vendar pa vse lepo teče, ni težav z udeleženci, težave pa so bolj tehnične značaja. Manjkalo je prevoza in tako je bilo treba porabiti veliko časa za hojo, kar manj pa ga je ostalo za obdelavo podatkov. No, po svojih močeh so tu priskočili na pomoč gozdarji. Ko nanese beseda o notranjih odnosih med skupino, ki se je prvič srečala na skupnem delu, je Veljko Žvipelj poudaril, da so medčloveški odnosi zelo dobri in tovariški, da pa so seveda velike razlike med pogledi na določene pojave, saj jih vsakdo ocenjuje s stališča svoje stroke. Se pravi, pokazalo se je v samem začetku, da je nujna skupna in skladna pot do rezultata. Če bi ne uspeli raznolikost zglediti, bi najbrž uspeh ne bil tako zadovoljiv, kot sicer je. Večerni tematski pogovori so k temu pripomogli. Tu so se kresala mnenja in pogledi. Veljko Žvipelj meni, da je primer oceniti kot celovitost raznih strok. Vsak pač meni, da je njegova stroka najvažnejša in se ne ozira na drugo! Zbliževanje stališč je seveda v takšnem skupnem delu izrednega pomena, mnogostranski interesi seveda stvari otežujejo, onemogočajo pa tudi uspešnost celotnega hotenja. Sicer pa je tako tudi v praksi, če bi se stroke med seboj bolje dopolnjevale bi se marsikaj dalo zadovoljivo rešiti! Ugotovitev, da so bili udeleženci med seboj zelo komunikativni, pa je druga stran medalje, ki pomeni tudi dobre medčloveške in tovariške odnose. Veljko Žvipelj ni mogel mimo hvale o pomoči, ki so jo bili deležni. Ta je bila družbena, pa seveda tudi osebna. Tako je ravnatelj šole Franc Sulek pokazal do dela mladih v njegovi šoli vse potrebno razumevanje in še več, marsikaj je storil iz osebnega nagiba. Enako so se potrudili drugi delavci šole, kot kuharice in hišnik. Seveda pa so naši udeleženci tabora bili do te mere disciplinirani, da ni bilo bojzani, da se v šoli kaj poškoduje, čeprav so imeli povsod dostop. Posebna zahvala gre predsedniku občine Lojzetu Plazniku, ki je od samega začetka podpiral tabor, dalje članom kolektiva Glina in GG. Seveda pa ne kaže prezreti krajanov, ki so z velikim razumevanjem sprejemali mlade raziskovalce. Izsledki skupin 11 strok bodo koristili načrtom prostorskega koriščenja.

Prof. dr. inž. FRANCE MEGUŠAR, vodja mentorske skupine je že vseskozi svetoval in bdel nad pripravami za tabor. Vodi mikrobiološko skupino, je pa hkrati vsestranski

Študentje med ogledom spominske sobe NOB v Mozirju

V Smreki Gornji grad

Zanimalo nas je kako v Smreki gospodarijo, pa smo zaprosili direktorja Karla Kopušarja za nekatera tolmačenja.

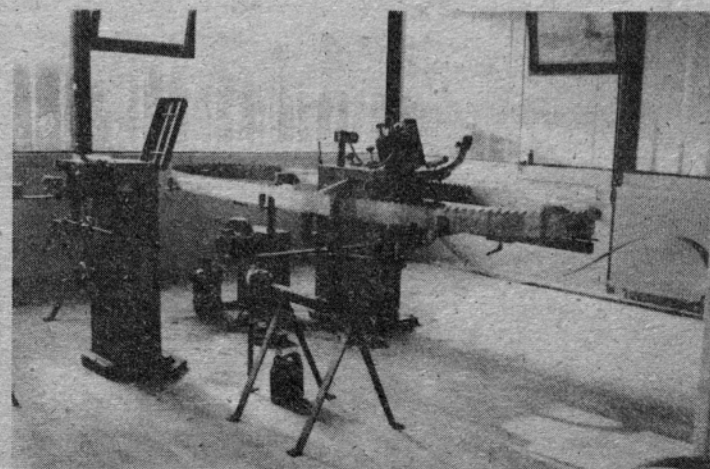
V proizvodnji delamo in bomo tudi v bodoče delali na osnovnem programu, to je na programu gradbeništva, kjer izdelujemo objekte za stanovanja, rekreacijske objekte in specifične objekte, kamor sodijo tudi objekti za izvoz. Na področju gradbeništva dokaj dobro uspevamo, saj je podatek za prvih pet mesecev letošnjega leta takšen, da smo proizvedli za 9% več, kot smo planirali in seveda tudi več kot v enakem lanskem obdobju. Pričakujemo, da se podatek za mesec junij ne bo spremenil, prej bi lahko pričakovali, da se bo procent preseganja plana povečal, saj smo samo v mesecu juniju proizvedli kar 25 objektov za izvoz.

Pri izdelavi stavbeno mizar-skih izdelkov je naš program v tem, da je to vzporedna proizvodnja, zato je tudi ne širimo, razen z učinkovitostjo dela. Indeks plana za prvih pet mesecev znaša 103, kar pomeni, da je plan dosežen. Podatek za junij ne bo bistveno spremenjen. V enem in drugem obratu oz. delovni enoti je norma ur manj, kot znašajo indeksi doseganja plana, kar pomeni, da je produktivnost v letošnjem letu dobra.

Na področju prodaje in nabave ugotavljamo, da zaenkrat ni težav niti z nabavo materialov in ne s prodajo proizvodov. Naši programi iz obeh delovnih enot so prodani.

V tem času je velikega pomena likvidnost. Za sedaj nam uspeva pokrivati nabavo in investicije z lastnimi sredstvi. Opažamo pa, da je likvidnih sredstev manj, kot v preteklih obdobjih, razlog za to je v tem, da stroški mnogo hitreje rastejo, kot je stopnja rasti celotnega prihodka in stopnja dohodka. „SMREKA“ sicer še uspeva v funkciji proizvodnje in prodaje, vendar pa dohodek kljub vsemu upada. Osnovni razlog za to je v neuskajenih cenovnih razmerjih.

Porast materialnih stroškov (nabava) beležimo z 30%, med

V Smreki so uredili novo brusilnico, ki bo omogočila hitrejše in kakovostnejše brušenje žag

tem, ko so naše cene še vedno zamrznjene in poslujemo s cenami iz jeseni leta 1981!

Od tod tudi upad dohodka. Na cene nabave seveda ne moremo vplivati, vplivamo lahko le na proizvodnjo in na delo, kjer dosegamo uspehe. Pri delitvi osebnih dohodkov se skušamo ravnati skladno z družbenim dogovorom. Kljub večji proizvodnji pa pri osebnih dohodkih zaostajamo za gospodarstvom Slovenije, za lesarsko panogo celo za 6%. Pri delitvi OD bomo spoštovali fizično produktivnost in izvoz, nekaj manj pa se bomo lahko držali ostalih kategorij, vsled tega, ker nanje kot delavci lahko slabše vplivamo. To seveda ni edini razlog, smo pa prepričani, da s tem, ko je program obeh delovnih enot v celoti prodan, zadovoljujemo družbene potrebe. Ker pa naših dobrin ne moremo zaračunati po dejanski vrednosti je logično, da del našega dohodka delijo tisti, ki prevzemajo naše izdelke.

Na področju energetike ugotavljamo, da smo porabili precej manj goriva, tako v proizvodnji, kot tudi pri prevozih z osebnimi vozili v službene namene, kjer smo porabili le 60% lanskih količin. Pri zmanjševanju porabe električne energije nismo uspeli, saj je poraba enaka lanski v fizičnem smislu, finančno je poraba seveda večja. Izvoz je v letošnjem letu precej večji od lanskega. Izvažamo samo končne izdelke. Indeks izvoza z uvozom je povečan. Nekaj težav imamo s prilivi deviznih sredstev, ki ne prihajajo v rok, za katere smo se dogovorili. V zvezi z izvozom je neresen še problem devizne stimulacije, ki ni poravnana. Uradno se ta stimulacija povečuje, praksa pa kaže, da združeno delo ni prejelo niti stimulacij iz prejšnjih obdobj.

Uvažamo le opremo, ki je na našem tržišču ni možno dobiti. Investicije se financirajo iz lastnih sredstev.

Ob zaključku lahko rečemo, da ob pregledu celotnega stabilizacijskega programa ugotavljamo pozitivne premike v vseh smereh oz. v večini.

Bočna potrebuje igrišče

Kraj, ki je tako društveno razgiban, kot Bočna, potrebuje tudi športno dejavnost! Tako so ugotovili krajan, ki so seveda pripravili poprijeti za delo in uresničiti dolgoletno željo po lastnem športnem igrišču. Ni potrebno posebno poudarjati, da je šport danes potreben, tako mladim, kot starejšim ljudem. Lep primer skupnega dela je obnova zadružnega doma, kjer so posebno mladi pokazali veliko vneme za skupne potrebe kraja.

Športno društvo Bočna se torej že deset let bori za lastno igrišče. Imenovali so gradbeni odbor, ki ga vodi Franc Purnat.

Našli so ustrezno zemljišče, ki je po izjavi Franca Purnata za kmetijsko uporabo slabo. Tudi lega je na robu obdelovalnih površin, kar pomeni, da ni primerno za vključitev v večje površine. Lastnik je pripravljen odstopiti ta kos svoje posesti, skratka vse je nekako že dogovorjeno. Načrti za ureditev igri-

šča za mali nogomet, roketni in košarko so na voljo. Strinja se krajevna skupnost, strinjajo se krajan, da bi s svojim prostovoljnim delom priskočili na pomoč, mladi bi prijeli za lopate, zatika pa se na Občinski zemljiški skupnosti, kjer pač navajajo kot prepreko zakon, ki ne dovoljuje spremembo namena pri kmetijskih zemljiščih. Prav zadnje mesece so pri Športnem društvu Bočna sklenili ponovno zaprositi zemljiško skupnost za razumevanje. Pričakujejo ugodno rešitev, saj ne gre za zemljišče, ki bi bilo posebnega pomena v kmetijski proizvodnji. K vsemu je treba dodati še dejstvo, da mladim ne nudimo dovolj prilike za udejstvovanje, še prav posebno pa je važna športna dejavnost. V Bočni je mnogo mladih in veseli smo lahko, da se navezujejo na svoj kraj. Seveda jim pa moramo nuditi vsaj najnujnejše, sicer bodo iskali razvedrila drugje, morda tudi v gostilnah. Če pa je to prav, pa lahko presodi vsakdo.

Spominska soba v Gornjem gradu

Znano je, da si svet KS Gornji grad že dolga leta prizadeva urediti spominsko sobo v kraju. To je hvalevredno naprežanje, ki je sedaj nekako na pol poti. Namreč, pridobili so zasilne prostore v starem „šektu“, ki je najprimernejša zgradba za te namene. Zbirka, ki jo je z veliko truda pripravil Janez Mavrič bo tako le našla svoje mesto. Seveda je treba prostore zasilno pripraviti za ta namen. Zaenkrat so vsi predmeti, ki naj bi našli svoje mesto v spominski sobi, shranjeni v cerkveni kleti, kar pa je rešitev, ki sili k hitremu ukrepanju. Klet namreč ni najbolj primerna hramba starih predmetov,

čeprav je s strani župnijske uprave velika usluga.

Občinska kulturna skupnost je na seji predsedstva obravnavala možnost pomoči za spominsko sobo v Gornjem gradu. Sredstev je seveda le malo, vendar pa je tudi s strani volja do sodelovanja. Sedaj je na krajevnih dejavnikih, da vsaj najnujnejše postore v samih prostorih, da bi čimprej lahko služili svojemu namenu.

Vsa sedanja prizadevanja je smatrati kot začetek krajevne kulturne pridobitve. Glede na zgodovinsko posebnost kraja najbrž ne bo ostalo pri tem.

Med pripravami zapiskov in gradiva za razstavo raziskovalnega tabora v Lučah

Zaključili so osnovno šolo

Letos je v usmerjanju v poklice že več uspeha. Izkušnje so že večje, vendar pa še vedno ni tako, kot bi moralo biti. V glavnem srednje šole mudijo z obveščanjem o tem ali je nekdo sprejet, ali ne.

Na osnovni šoli na Ljubnem je zaključilo osnovno šolo, se pravi končalo 8 razred skupaj 40 učencev. Od teh se je največ odločilo za kovinarstvo (8), nato za tekstilno (7), temu sledi elektrotehnična (4), računalništvo (3) in tako dalje. Zanimivo je, da je prav kovinarstvo najmočnejše. Tu velja pripominiti dobro sodelovanje šole in Kovinarstva Ljubno, verjetno je tudi to vplivalo na odločitve. Zanimivo, da se nihče ni odločil za vojaški poklic, pravtako pa tudi ne za gozdarski, oziroma lesarski. 7 mladih se je zaposlilo, oziroma ostalo doma na kmetiji.

V osnovni šoli Luče so nam povedali, da je zaključilo 8. razred 26 učencev. Iz 7. razreda so izstopili 4. Glede usmeritve pa jih je največ želelo tehniški center, temu sledi tekstilna, kmetijstvo in tako naprej. Tudi

s te šole ni nihče želel v vojaško šolo.

Na gornjegrajski celodnevni osnovni šoli pa je zaključilo 8 razred 40 učencev. 5 se jih je zaposlilo, 1 je ostal na kmetiji. Glede usmeritve pa je vrstni red takle: največ v lesarstvo (7), sledi kovinarstvo (6), nato kmetijstvo (6), tekstilna (4) in tako naprej. Na šoli menijo, da so uspeli vplivati na odločitve in tako so na prvi pogled usmeritve ustrezne potrebam našega gospodarstva. Zanimivo pa je, da se vse več deklet usmerja v takoiimenovane moške poklice.

Osnovna šola Mozirje, kot največja v dolini pa je ponudila tele podatke. Osmo razrede je končalo 79 učencev, ki so vsi uspešno zaključili. V šoli načrtno spremljajo poklicno usmerjanje, to delo opravlja dipl. psihologinja. Seveda so določene težave tudi v tem, da naše gospodarstvo nima dolgoročnih potreb po poklicih. Da bi vendarle tudi gozdarstvo dobilo kadre, so se dogovorili, da bo Gozdno gospodarstvo Nazarje skupaj s šolami sodelovalo pri interesnih dejavnostih in tako pripomoglo k spoznavanju gozdarskega poklica.

Krajevna skupnost Mozirje

Tudi v krajevni skupnosti Mozirje je prevzel delo novi svet, ki ga vodi Milan Šepec. Doslej je bil predsednik skupščine KS, zato so njegove izkušnje pri delu krajevne samouprave kar pravne in pomagajo pri usmerjanju dela v bodoče.

Znano je, da prejšnji svet ni uspel urediti vseh nalog iz sprejetega načrta. Kako je s tem? Tu gre predvsem za mrliško vežico v Mozirju, je menil Milan Šepec. Sedaj je pripravljena vsa potrebna dokumen-

posagi, ki niso niti enostavni, pa tudi ne poceni. Sedaj zagotovljena sredstva ne bodo zadoščala, zato se bomo obrnili tudi na krajanje za prispevke. Zbirali bomo les in drugo, tako bo mogoče tudi vežico zgraditi. Zavedamo se, da je ta kraju kot je Mozirje, zelo potrebna. Pričakujemo, da bodo krajanje razumevali sodelovali. Ko je predsednik Šepec razglabljal o nalogah s katerimi se srečujejo, je povedal, da so že posodobili del ceste v Lokah, v smeri novega naselja. Tudi del ceste na Gneču so asfaltirali. Seveda so levji delež stroškov nosili krajanje, saj je bil predračun za oba odseka kar 800 starih milijonov. Krajanje so prispevali v delu, denarju in strojnih uslugah. Tako je KS Mozirje dodala le 120 milijonov din.

Krajevna skupnost Mozirje je bila doslej edina v občini, ki ni praznovala krajevnega praznika. Datum namreč, pomeni osvoboditev doline in se zato praznuje 12. september kot občinski praznik. Letos so se odločili za skromno proslavitev krajevnega praznika v Mozirju. Pripravili bodo športne in kulturne prireditve, odkrili spominsko ploščo prvemu slovenskemu geologu Marku Lipoldu, na hiši dr. Jožeta Goričarja, novoasfaltirane cestne doseke predali svojemu namenu in podobno.

Svet KS Mozirje se je odločil uveljavljati trški grb, ki je bil Mozirju podeljen leta 1581. Statut nameravajo ustrezno dopolniti, tako bo tudi Mozirje, poleg Rečice, Ljubnega in Gornjega grada uporabljalo svoj grb.

Najprej mislijo na ureditev nekaterih sprehajalnih poti v kraju, te so namreč zadnja leta zelo zapuščene. Tudi javno razsvetljavo bodo ponekod popravili. Čaka jih veliko dela! Potrudili se bodo, da bo Mozirje spet pridobilo sloves lepega in čistega kraja.

Milan Šepec

tacija, ki je bila kri prejšnjemu svetu KS. Zemljišče našega pokopališča je zelo plazovito, zato je bilo treba temeljitih raziskav s strani geologov, to pa se je zavleklo. Končno besedo imajo sedaj še urbanisti, ki morajo za lokacijsko dovoljenje izreči svoje mnenje glede samega mesta, kjer naj bi vežica stala in seveda tudi o njeni zunanji podobi. Če bo torej šlo vse tako, kot bi moralo, potem se bodo zemeljska dela na pokopališču začela še to leto. Jasno pa bodo ta bolj zahtevna, saj so potrebni utrjevalni

Zbor lovcev v Gornjem gradu

Lovski praznik v Gornjem gradu

Lovstvo je v naši dolini dobro razvito in predstavlja pomembno dejavnost, tako v pogledu ohranjanja naravnih danosti, kot tudi v turistični ponudbi. Zato so skupaj z IS SO Mozirje pripravili prvo občinsko srečanje lovcev, ki je tokrat bilo v Gornjem gradu. Vsa opravila v zvezi s tem, je imela lovska družina Gornji grad. Svoje delo je opravila zelo dobro. Dogovorili so se, da bodo letna srečanja vedno v drugem kraju in seveda v organizaciji druge lovske družine.

Pester spored so pripravili. Zbor lovcev s sprevedom do veselicega prostora za združnim domom je bila uvodna točka v proslavo. Na zboru so nastopili rogisti Lovske zveze Celje. V kratkem pozdravnem nagovoru je predsednik domače lovske družine inž. Janez Štiglic poudaril pomen srečanja in povabil vse udeležence k seji v združno dvorano. Skupno sejo IS SO Mozirje in lovcev je vodil predsednik IS Franc Miklavc. O turizmu je govoril Dominik Miklavc. Nato so podelili priznanja dolgoletnim lovskim delavcem. Prejeli so jih: Lovska družina Gornji grad, Lenart

Špruk, Franc Žagar, Franc Roban, Franc Kranjc, Jože Kralj, Marjan Slatinšek, Leon Krajnc, Alojz Fricelj, Ivan Praznik, Florijan Finkšt, Franc Markeš, Ivan Kolenc, Ferdo Brinjevec, Milan Repenšek, Ferdo Škrubelj, Ciril Štiglic, Anton Pavlič in Jože Kosmač. Ta priznanja je namenil prizadevnim lovcem IS SO Mozirje. Lovska zveza Slovenije pa je odlikovala: LD Gornji grad, Miho Dežmana, Janeza Štiglica, Jožeta Kranjca, Franca Tirška, Jožeta Fedrana, Janka Bezovška, Cirila Potočnika, Huberta Herčka, Marka Kolenca, Rafka Potočnika in Ivana Faleta.

Lovci so nato tekmovali v streljanju, imeli so strokovno predavanje, predvajanje lovskih filmov in končno tudi veselico.

Posebno velja pohvaliti izredno lepo pripravljeno razstavo v telovadnici osnovne šole Gornji grad. To je bila v resnici narava v malem. Verjetno kaj podobnega pri nas še ni bilo videti. Nagačena divjad je bila prikazana kar se da v naravnem okolju, zato je imela razstava tudi velik vzgojni smoter. Lovci so se izredno potrudili!

Mozirski Partizan odlikovan

TVD Partizan Mozirje je prejel posebno plaketo za uspehe na področju telesne kulture. Tako so odločili v zveznem odboru Partizana v Beogradu. Visoko priznanje so podelili na zboru Partizana Jugoslavije, ki je bil v Žabljaku.

Mladi v vojaški suknji

Na Slemenu so spet taborili mladi, ki ne nadaljujejo šolanja na srednjih šolah. Visoko v planini je lepo urejeno šotarišče, ki ima seveda vse potrebno za dokaj udobno življenje mladih. Tam so mladi iz naše in velenjske občine. Izobraževanje vodi rez. pehotni poročnik Igor Naraks, ki ima že večletne izkušnje z vojaško vzgojo. Delovni dan je od 7. do 22. ure. Ni samo vojaški pouk, tudi športna srečanja in kulturne prireditve so na vrsti. Tako poteka življenje hitro in zanimivo.

V taboru je mladinska organizacija, ki ima povsem določene naloge in je nekaka vez med vodstvom in gojenci. Predstavniki organizacije Natalija Sovinšek, Matjaž Jerič in Darja Zajc so nas nekoliko boljše seznanili z njihovim delovanjem. Ta-

ko urejajo obveščanje, imajo svoje glasilo, pripravljajo športne igre, se dogovarjajo z mladimi, če gre za kakšne težave. Ne manjka nalog. Povedali so, da so fantje bolj disciplinirani od deklet, včasih je vzrok nesporazumov bolj otročje obnašanje, sicer pa ni večjih težav. Dobro se med seboj razumejo in postali so resnični tovariši. Tembolj, ker so poskrbeli za družabna srečanja na katerih se dobro seznanijo. V glasilo lahko vsakdo piše in že so se našli takšni, ki pišejo pesmice, drugi napišejo sestavek o domači vasi. Tako se tudi kulturno osvetchajo.

V taboru smo kar nekako začutili vojaški vrvež, čeprav srečaš uniformiranca in ko ga pogledaš spoznaš, da gre za zelo mlade, ki jih vojaška suknja naredi nekoliko zrejšje.

V vojaškem vzgojnem taboru na Slemenu

Olimpiada na Rečici

Rečička mladina je letos petič pripravila prireditev, ki privablja številne obiskovalce v ta lepi kraj. Že sama zamisel, da bi imeli tudi na Rečici olimpiado, je bila pred leti drzna, vendar pa nadvse domiselna. Da so se prav odločili, je pokazala tudi letošnja prireditev, ki je potekala v lepem vremenu in seveda ob množici ljudi.

Da na Rečici uspejo, je iskati vzroke v odlični povezanosti vseh krajevnih dejavnikov. Skratka, mladim pomagajo še drugi, vse tja do političnih organizacij v kraju.

Olimpiada je tako postala mikavna za krajanje domačega okolja, pritegne pa seveda še ljudi od drugod.

Najprej so odprli razstavo domačega likovnega ustvarjalca mg. Jožeta Muhoviča. Njegova likovna dela si je ogledalo veliko ljudi.

Spored na prireditvi je bil zelo pester. Tako bi lahko trdili, za vsakogar nekaj! Domača plesna skupina je predvajala sodobne plese, uspele točke kulturnega sporeda so prav tako navdušile. Mnogo smeha in veselja je povzročil ženski nogomet. Slo je kar za res! Zabave je bilo na pretek! 6 nogometnih skupin se je pomerilo in zmagale so nogometnice s Pobrežja. Radi prisluhnemo citram in tokrat so nas prijetno presenetili citraši družine Roban iz Robanovega kota. Domiselna igra je bila tudi sestavljanje rečičkega grba, ki so ga prej razrezali na dvanajst delov, potem ga seveda ni bilo lahko sestaviti. Videti je

bilo še nogomet v škornjih in to z rugby žogo, vlečenje vrvi, igro z vodo, družinski slalom z desko, tek s samokolnico, napihovanje balonov, žaganje hloda in še kaj. S svojim igranjem je razveselila tudi občinska godba na pihala pod taktirko Franca Golufa. Največ uspeha v tekmoivanju so imeli krajanje Pobrežja. Seveda se je vse skupaj nato prevesilo v veseli del, ki je privabil toliko ljudi, kot doslej še ne.

Res je postala olimpiada kraj zbiranja ljudi iz celotne krajev-

ne skupnosti, prav zato bi kazalo razmisliti o možni občinski prireditvi te vrste, najbrž bi pritegnila mnogo ljudi v dolino!

Ob koncu velja pohvaliti prireditelje, in kot je povedal naš sogovornik Drago Jelenko, si je za letošnjo olimpiado prislužil največ zaslug Jože Skončnik, seveda pa vsa mladina, ki jo vodi Irena Kašuba.

Dvojezičnost — zakaj?

Naša turistična zveza si zelo prizadeva za razvoj turizma v občini. Tudi končno urejeni skupni turistični biro v Mozirju je dobro zastavil svoje delo. Tako je ob podpori organov občinske skupščine pričakovati res hitrejši razvoj te pomembne gospodarske veje v naši dolini. Morda bomo vendarle vsaj delno nadoknadili zamujeno.

Za urejeno turistično ponudbo je nedvomno potrebno še marsikaj. Sem spadajo tudi napisi, ki opozarjajo obiskovalce, domače in tuje, na gostilne, zanimivosti in podobno. Zato bo treba pobud za enotno urejanje opozorilnih napisov. Nekateri smatrajo za potrebno, da opozarjajo na turistične sobe kar z napisi v nemškem jeziku, drugi spet menijo, da je prav, če poleg slovenskega, namestijo še nemškega. Skratka, treba se bo skupno dogovoriti za oblikovanje in vsebino takšnih napisov. Prav gotovo pa je, da ni

prav, če uporabljamo pri tem le nemščino, kot da bi v dolino prihajali le nemško govoreči tujci. Že dolga leta se uporabljajo mednarodni znaki za turistično ponudbo, tako odpade večjezičnost in ni precejanja enega ali drugega jezika. Vsekakor pa zelo moti, če naletimo na površno napisana opozorila, to še po možnosti v edinem tujem jeziku in še ta je nemški. Vemo pa, da v našo dolino radi prihajajo Holanci, pa seveda še drugi. Torej, če že uporabljamo tuj jezik, potem moramo navajati opozorila v večih jezikih. Končno bi lahko nekdo dobil vtis, da se pri nas izvaja določilo o dvojezičnosti, ki bi se moralo v resnici marsikje, preko naše severne meje. Ni zgolj narodnostni ponos, ki veleva takšno ravnanje, tudi prilagajanje mednarodnim pravilom zahteva, da upoštevamo sodobno opozarjanje tujcem na našo ponudbo, to pa je edino primerno z mednarodnimi znaki!

Več delegatske zavesti

Že nekaj časa opažajo, da delegacija za gospodarsko skupino v skupščini SRS ne dela zadovoljivo. Dogaja se, da se dogovorijo za udeležbo, vendar pa pozneje zadolženi delegat enostavno ne gre na zasedanje. Ta delegacija je skupna z

Velenjem, zato se odgovorni obeh občin dogovarjajo kako poživiti delegatsko delo, ki predstavlja v republiški skupščini naši občini. Vsekakor je na mestu postaviti vprašanje odgovornosti, saj gre za važno delegacijo!

Strelsko tekmovanje ob dnevu vstaje

Osnovna strelska organizacija „KAJU“ Mozirje bo dne 22. julija 1983 priredila drugo tradicionalno strelsko tekmovanje posamezno z MK puško proste izbire, brez naprožila na strelišču v Mozirju v času od 7,00 do 19,00 ure.

Tekmovanje je posvečeno dnevu vstaje. Tekmovanja se lahko udeleži vsak občan ali

občanka ob izpolnjenih 15 let in starejši. Orožje, naboje in tarče preskrbi organizator, dovoljena je tudi uporaba lastnega orožja.

Za najboljše strelce je predvideno večje število praktičnih nagrad, pokal, medalje in diplome.

Udeležite se tega tekmovanja!

OBČINSKI ODBOR RDEČEGA KRIŽA MOZIRJE

OBVESTILO

Občinski odbor Rdečega križa Mozirje vabi vse zdrave občane, da darujejo kri. Krvodajalska akcija bo v naši občini 2. in 3. avgusta 1983 in sicer

- 2. avgusta 1983 v Zdravstvenem domu Nazarje od 7. do 16. ure in
- 3. avgusta 1983 v Osnovni šoli Ljubno ob Savinji od 7. do 15. ure.

Prevoz za krvodajalce bo zagotovljen in objavljen na plakatih. Vse za zdravje in blaginjo ljudi!

Športna dejavnost ŠD Lipa

Kegljanja na kegljišču v Mozirju se je 10. aprila udeležilo 46 krajanov od tega 9. žensk.

V nedeljo, dne 12. 6. 1983 pa smo izvedli tretji kolesarski maraton MENINA 1983. Po Menini smo ga poimenovali zato, ker pač poteka proga okrog Menine. Je zelo težavna, saj je treba premagati Črnivške ride in nič manj naporen Kozjak v Tuhinjski dolini. Sicer pa je proga dolga točno 100 km (od Šmartnega-Črnivca-Kamnika, skozi Tuhinjsko dolino, mimo Vranskega do Šentruperta in nazaj do Šmartnega).

Letošnjega maratona se je udeležilo 23 članov LIPE Šmartno in 7 članov ŠD Bočna. Startnino din 50 so morali plačati naprej ob prijavi. Za slučaj manjših okvar in nesreč je vozil zadaj osebni avto s prikolico. Na srečo ni imel veliko opravka.

Trije starejši rekreativci so štartali dve uri pred ostalimi. Vsi trije skupaj so šteli kar 185 let. Najstarejši 70, drugi 60 in tretji 55 let. Druga posebnost pa je bila, da sta dva člana ŠD Bočna vozila na kolesu-dvojček. Izredno lepo vreme je pripomoglo, da so vsi udeleženci uspešno premagali oba težavna vzpona, seveda pa je bilo treba nekaj tudi pešati. Na drugi kontroli v gostilni LE-DRAR v Loki smo do 10. ure bili vsi zbrani in po izdatnem kosilu in odžejanju krenili na 10 km vzpona proti vrhu KOZJAKA. Zadnja dva km je makadam in je večina pešala, le nekaj izjem je bilo, ki so do vrha potiskali pedal. Še enkrat

smo se dobili skupaj na kontroli v Šentrupetu, kjer je bilo zadnje žigosanje kartončkov, potem pa so se nekateri poskusili tudi v hitrosti do Mozirja.

Ob 15. uri pa je bilo že zbranih vseh 30 udeležencev v Gaju, kjer je bila slovesna podelitev spominskih medalj.

V nedeljo 3. julija pa je društvo skupaj z borčevsko organizacijo izvedlo trimski pohod na Menino že 8. po redu za dan borca.

Na Polani, pri spomeniku padlih borcev v NOV je bil krajsi kulturni program, ki sta ga pripravili borčevska in mladinska organizacija. Program se je začel z pesmijo Slovenci kremeniti, ki jo je zaigral partizanski harmonikaš Čigale Ivan, pritegnili pa so vsi navzoči. Za zaključek pa je harmonikaš še zaigral pesem Hej brigade, ki so jo tudi spremljali vsi navzoči, nato pa v koloni krenili proti jezeru Biba kjer je udeležencem društvo podelilo Trimske značke. Poskrbljeno pa je bilo tudi za odžejanje. Akcije se je udeležilo 87 krajanov od tega 9 družin, katerim so bila podeljena še posebna priznanja.

Člani športnega društva so tudi v tekmovalnih športnih panogah uspešno nastopali, saj so se udeležili vseh občinskih tekmovanj, od odbojke, košarke, rokometu, nogometu, kegljanja in namiznega tenisa. Pri tem pa prejeli pokal za osvojeno prvo mesto v odbojki, v košarki pa osvojili drugo mesto. V nogometu ORL pa po spomladanskem delu tekmovanja vodijo s 13. točkami.

A. G.

Pionirji in mladinci so se pomerili v znanju gasilskih veščin v Radmirju. Radmirski gasilci so ob tej priliki razvili pionirski prapor

Kresovanje na Rečici

Da bi povrnili čar kresni noči, so na Rečici sklenili obuditi iz pozabe kresovanje. Dogovorili so se v prosvetnem društvu in prireditelji tudi speljali. Krajani so se množično odzvali, kar potrjuje dejstvo, da imajo ljudje podobne prireditve radi.

Na igrišču so se torej zbrali številni gledalci in seveda tudi izvajalci bogatega sporeda. Zaigrali so godbeniki pod vodstvom Franca Golufa, za grmado so poskrbeli taborniki, ki so pokazali tudi svoje običaje ob tabornem ognju, dalje so sodelovali še šolski otroci domače šole, moški pevski zbor je zapel nekaj pesmi, za glasbeni del zabave je poskrbel Dare Ateljšek, seveda pa ni manjkalo pri tem članov domačega planinskega društva. Spet so se krajani srečali in to je najpomembnej-

še. Saj tudi takšne prireditve ljudi združujejo!

Kresna noč je torej bila vesela in kratka.

Drago Jelenko

Zanimivo delo invalida

V Mozirju opravlja Vinko Ipavc razna rezbarska dela. To samo na sebi ni kaj posebnega, če ne bi Vinko bil že od rojstva invalid in dela v glavnem le z eno roko.

Najprej nekaj malega o njemu! Do leta 1968 je raznašal pošto, ko tega zaradi slabega zdravlja ni več zmožal, se je lotil obdelave lesa. Sicer mu je v mladih letih bil namenjen poklic urarja, pa ga je les bolj privlačil. Sedaj dela razne lestenice, okvirje in spominke in pravi, da je povpraševanje po njegovih izdelkih kar veliko. Čeprav dela le priložnostno, ga naročniki le najdejo. Prej je bil obrtnik, sedaj pa zaradi zdravlja ne zmore velikega dela.

Doma je v Rožni dolini pri Celju. Od tam je prišel delat leta 1948 na GG Nazarje. Pozneje pa je delal na pošti. Sredi leta 1944 se je vključil v NOV in je bil najprej kurir v Beli krajini. Kot tak se je udeležil pohoda v Pisarovino na Hrvaško, z Gubčevno brigado. Kmalu so ga poslali v šolo za veziste v Petrovo vas pri Črnomlju, ko je šolanje zaključil, je šel v štab 31. divizije na Primorsko, kjer je dočkal svobodo.

Letos je svoje izdelke razstavljaj tudi na obrtni razstavi v Mozirju. Kljub slabemu zdravju še vedno rad sede za delovno mizo in rezlja les, ki ga je nekako zasvojil.

Vinko Ipavc pri delu

Veliko nesreč je bilo

Njegov spomin sega tja v 14. leto svojega življenja, ko ga je boj za obstoj privedel med gozdne delavce. Drvaril je zdaj tu, zdaj tam. Od leta 1923 dalje pa je delal Anton Plesnik, danes star 82 let, pri gozdni upravi Marjinegrada v Lučah. Sedaj živi na Rečici, kjer pridno prebira časopise in knjige. Razvogar z njim je bil zelo zanimiv.

Drvarji pri gozdni upravi so bili zdravstveno zavarovani, ne pa nevarni. In tako je doletelo številne izmed njih, da so se pri delu poškodovali in pozneje ostali telesno pohabljeni. Anton Plesnik je pripovedoval, kako je bilo 21. januarja 1927, ko so spravljali les z Veže po riži v dolino. Čakali so noči, da je riža dodobra poledenela, po njej pa je drvel les v dolino. Ko so nekako okoli polnoči prenehali s spuščanjem in se napatili s „krampizerji“ na nogah po riži navzdol, da bi si v bajti skuhal toplega čaja, je prišlo do velike nesreče. Delovodja je očitno pogršil v danem povelju in po riži, po kateri so hodili drvarji, je iznenada pridrel les. Nič hudega sluteči drvarji niso

niti slišali drsečega lesu, ki je seveda drčal brez običajnega opozorila. Mraz je bil tako velik, da je škripalo pod nogami, to je še bolj pripomoglo k temu, da drvarji v riži niso uspeli uiti nesreči. Drveči les je tako v polnem naletu pokosil skupino delavcev. Na mestu sta umrla Franc Žager in Matevž Kosmač, oba iz Luč. Poškodovani pa so bili Primož Lojen, Ivan Breznik in Franc Zamerinik, doma iz lučkega predela. Na posledicah je čez pol leta umrl še Primož Lojen. Tako je nesreča zahtevala kar tri mrtve. Zanimivo je, da zaradi dogodka niso uvedli preiskave in nihče ni bil poklican na odgovornost. Takrat pač niso prav nič skrbeli za varnost pri delu, je prizadeto dejal naš sogovornik. Anton Prisljan je takoj, ko so začeli v lučkem predelu pripravljati delavsko organizacijo pristopil k JSZ (Jugoslovanska strokovna zveza), leta 1944 pa je postal borec NOV, sedaj preživlja svojo starost na Rečici, kjer je pred dolgimi leti kupil manjše domovanje.

A. Videčnik

Skupščina občine Mozirje

Komisija za izbor kandidatov za podelitev občinskih priznanj

poziva

vse gospodarske in druge organizacije, delovne skupnosti, družbenopolitične organizacije in društva, krajevne skupnosti ter posamezne občane k vložitvi predloga za podelitev

OBCINSKIH PRIZNANJ V LETU 1983

Občinska priznanja so namenjena za izjemne dosežke s kateregakoli področja družbenih ali gospodarskih dejavnosti na območju občine Mozirje. Priznanja, ki se slovesno podeljujejo vsako leto na občinski praznik so klasificirana po naslednjih stopnjah.

1. naziv častnega občana občine Mozirje
2. domicil občine Mozirje
3. plaketa občine Mozirje
4. denarna nagrada občine Mozirje
5. značka občine Mozirje

Predlog za podelitev naziva častnega občana občine Mozirje daje Občinska konferenca SZDL občine Mozirje. Predlog za podelitev domicila občine Mozirje daje Občinski odbor ZB NOV občine Mozirje. Predloge za podelitev plaket, denarnih nagrad in značke občine Mozirje lahko da vsaka fizična ali pravna oseba občine Mozirje.

Komisija sprejema predloge, dokumentacijo in obrazložitve do 10. avgusta 1983. Predloge s prilogami je treba pravočasno poslati na naslov: SKUPŠČINA OBCINE MOZIRJE Komisija za izbiro kandidatov za podelitev občinskih priznanj

Izlet na Gorenjsko

Za vse delo in aktivnost se je OO Zveze socialistične mladine v Bočni nagradila z enodnevnim počitkom na Gorenjskem. Najprizadenejši mladinci so ta dan proslavili s pesmijo Savinjska dolina ob odhodu iz našega kraja, pozneje pa je večkrat zadonela po številnih krajih Gorenjske. Ker smo obiskali tudi bolnišnico Franjo, je bil delček ponosa mladega rodu namenjen še praznovanju dneva borca.

Seveda je bil namen izleta, še trdneje povezati našo mladino, zlasti še pridobiti večje število mladih in sposobnih komu-

nistov, ki bi si tako prizadevali, kot sedanje vodstvo mladih!

V Bočni imamo pestro in aktivno mladinsko življenje, skrbeli pa bomo, da bo tudi v bodoče tako. Tu bi kazalo pohvaliti naše člane glede pripravljenosti poprijeti povsod tam, kjer je to treba. Tako pač ureničujemo naše načrte.

Denarna sredstva smo pridobili s močjo glasbenika Iva in pevka Marije ter Magde. Na predstavah so igrali in peli, končno tudi na izletu, tako je bilo še za prijetno vzdušje poskrbljeno.

Martin Zupančič

Lučki dan

Turistično društvo bo tudi etos pripravilo Lučki dan. Turistična prireditelja je že dobro znana in privablja v Luče številne obiskovalce. Letos bodo meli najprej šahovsko srečanje z velemojstrom Brunom Parmo v šoli, tam bo tudi razstava likovnega ustvarjalca — samojka Viktorja Rožmana iz Do-

brne. Posebnost pa bo razstava stare steklene in porcelanaste posode, ki bo prav tako v šoli. Seveda ne bo manjkalo običajne povorke. Ta bo najbrž tudi letos pestra, kot doslej. Končali pa bodo v veselem razpoloženju na veselici.

Lučki dan bo pravzaprav dva dni 13. in 14. avgusta 1983.

Zgornjesavinjska kmetijska zadruga nudi v svojih poslovalnicah Ljubija, Rečica, Radmirje, Ljubno, Luče, Sočava, Kokarje, Nova Štifta, Šmartno, Bočna in Gornji grad

VELENJSKI LIGNIT

Dobava takoj! V poslovalnici Ljubija pa nudimo še manjše količine rjavega premoga iz rudnika Senovo.

Služba družbenega knjigovodstva

V SR SLOVENIJI
PODRUŽNICA TITOVO VELENJE

objavlja
prosta dela in naloge

— OPRAVLJANJE VPLAČIL IN IZPLAČIL V EKSPozITURI MOZIRJE

Pogoji:

- srednja strokovna izobrazba (ESŠ ali gimnazija)
- 6 mesecev ustreznih delovnih izkušenj
- 3 mesece poskusno delo

Dela in naloge se združujejo za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Stanovanja ni. Razpis velja 15 dni od objave. Prijave z dokazili o izobrazbi pošljite na naslov: Služba družbenega knjigovodstva podružnica Titovo Velenje, Rudarska 3.

PREKLIC

KAKER JOŽE iz Primoža 39, Ljubno ob Savinji, preklicujem žaljive in neresnične besede, izrečene dne 5. 5. 1983 v gostilni Petrin na Ljubnem, zoper Solar Stanka iz Primoža 61, Ljubno ob Savinji. Izrečene besede obža lujem.

Prva živinorejska razstava na Ljubnem

Leta 1935 je bilo v takratnem srezu Gornji grad veliko zanimanje za živinorejo. Po poročilu takratnega sreskega kmetijskega referenta so delovale tri „seleksijske edinice“ stara zadruha v Mozirju, komaj ustanovljeno društvo v Šmartnem ob Dreti in povsem novo društvo v Šmartnem ob Paki. Kot piše dalje poročevalec, je bila ustanovitev društva na Ljubnem težavna „kajti Ljubno je spadalo tedaj med najbolj mrtve kraje sreza v pogledu kmetijskega napredka“. Največ zaslug, da je do ustanovitve prišlo pa imajo: šolski upravitelj Franjo Kolar, Ferdo Sedmak, kmet v Bukovju, Franc Kolenc na Ljubnem in Franc Šerbela; prav tako z Ljubnega. Septembra 1935 so opravili pregled krav in vpisali v rodovne knjige 14 krav „A“ in 23 krav „B“. Sreski kmetijski referent piše dalje, da se je Ljubno veliko preveč enostransko usmerilo v lesno trgovino in zanemarjalo kmetijstvo, zato čaka društvo, ki so ga ustanovili 1. septembra 1935, veliko težkih nalog. Ljubno je tako dobilo „Živinorejsko seleksijsko društvo za belo slovensko govedo“. Prvi pregled in „premo-

nje“ rodovniške živine pa so pripravili 26. avgusta 1938. Izdali so lično tiskovino, ki jo je uredil šolski upravitelj Kolar. Molzni „nadziratelj“ je postal Franc Šerbela, ml., ki je to delo opravljal zelo prizadevno. Prvi odbor je vodil Ferdo Sedmak, njegov namestnik je bil Franc Kolenc—Bertot, ki je bil hkrati še blagajnik. Rodovnikar in tajnik je bil Franjo Kolar, odborniki pa Anton Robnik, Franc Šerbela, st., Valentin Sušnik in Jože Zagožen. Društveni okoliš je bil določen za ves obseg občine Ljubno.

Na sejmu plemenske živine v Mariboru so oktobra 1936 kupili plemenjaka, ki je imel odlično poreklo, a je pozneje postal nekoliko „hud“, kot so zapisali v brošuri za razstavo.

Leta 1937 so zaključili prvo celoletno molzno preizkušnjo 32 krav. Najvišjo molznost je dosegla krava last Franca Kolenca in sicer 3962 litrov. Najnižja molznost pa je bila 1339 litrov mleka. Na razstavo so privedli kar 51 goved. Vsem navdušencem za napredno kmetovanje tistega časa, je ta zapis časten spomin.

A. Videčnik

V Mozirju so svečano odprli enoto Beogradske banke. V središču kraja so lepo uredili staro trško hišo. Poslušajo v vseh poslih s prebivalstvom. Enota spada pod žalsko podružnico Beogradske banke.

Častitljiv jubilej

Včasih se kar sramežljivo obnašamo do preteklosti, ki bi nam morala biti v ponos. Tako je tudi s slovenskim hranilništvom, ki je našlo svoj obstoj v Mozirju že leta 1873, torej pred 110 leti! Ker ne gre za nepomemben dogodek in ker se na to niso spomnili tisti, ki danes nekako nadaljujejo tradicijo denarnih zavodov v kraju, je treba vsaj nekaj napisati v spomin na tiste čase in velika dejanja naših prednikov.

Da je dolina bila v porevolucionarnem obdobju prejšnjega stoletja čvrsto slovenska ni potrebno ponovno poudarjati. Narodno zavedni krogi so se še kako zavedali, da brez lastnega denarja ne bo šlo, saj kakor je ob neki priliki dejal dr. Jože Vošnjak, za obstoj naroda ne zadoščata le beseda in pesem... Misli je na takratne čitalnice, ki so bile središče zbiranja slovenskih rodoljubov. Treba je bilo misliti na to, da tuj kapital poraja odvisnost, ki seveda kaj lahko prehaja v politično podrejenost.

Mozirjane so prehiteli le Ljutomerčani, ki so prej ustanovili svojo hranilnico. Torej je bila mozirska druga na takratnem slovenskem Štajerskem. Vse to dokazuje visoko in napredno zavest prednikov. Leta 1873 so pričeli posloovati, leto kasneje pa so bili vpisani v združni register kot društvo z neomejenim poroštvom. Domnevati je, da so poslovali zadnje mesece leta 1873, ker so imeli občni zbor 6. aprila 1874. Vodil ga je znani pobudnik za slovensko hranilništvo dr. Jože Vošnjak.

A. Videčnik

Pašna skupnost Gornji grad

Pred več kot sedmimi desetletji so kmetje ustanovili pašno skupnost Nova Štifta, pozneje je imela sedež v Gornjem gradu. Takrat so zelo cenili pašo v planinah, saj je doma primanjkovalo površin za krmo. Sejali so razna žita in koruzo, pašnih površin pa je primanjkovalo. Nekaj let po vojni je zanimanje za pašne planine zelo upadlo, kar ima za posledico opuščene pašnike in ponekod zelo zarasle gozdom. Tudi potrebne stavbe so zaradi tega trpele. V zadnjem času pa se spet veča zanimanje za pašništvo, kako je s tem smo povprašali predsednika pašne skupnosti Gornji Grad Ivana Stenšaka.

Na Menini imajo obnovljene površine pašnikov. Tako na Gospodni, kot v Globačah. Zgradili so tudi novo pastirsko kočvo v kateri živita dva pastirja, ki nadzirata kakih 300 glav živine. Paša na planini je zelo zanimiva iz zdravstvenih in ekonomskih razlogov. Naših kmetov izkušnje kažejo, da je dnevni prirast od 30 do 40 dkg, seveda odvi-

Na njem so izvolili prve člane načelstva—ravnateljstva, ti pa so bili: Ivan Selak z Rečice, Anton Goričar iz Mozirja, Anton Turnšek iz Nazarij, Janez Lipold iz Mozirja in Janez Tribuč iz Mozirja. Za delež so postavili znesek 30 goldinarjev. Že po enem letu je postal ravnatelj Janez Lipold. V pravilih so sprva določili možnost posojil le članom, pozneje so to razširili še na nečlane, vendar je pristojno sodišče temu oporekalo. Načelstvo, izvoljeno leta 1874 je delalo polnih 11 let. Pozneje se je sestav le malo menjal, pač le toliko kolikor je bilo treba. To kaže na posebno vneto s katero so določeni ljudje delali v hranilnici. Pravila so vse do druge vojne menjali le trikrat, poslovali pa so zelo dobro. Zadnji upravni odbor so predstavljali: Matija Goričar, Franc Celinšek, Ivan Vajt, Jože Trogar, Davorin Melavc, Anton Turnšek, pozneje je nadomestil Davorina Melavca Franc Brezovnik.

Takoj, ko je takratni zakon to omogočal, je iz društva nastala Gornjesavinjska posojilnica Mozirje. Posojilnico je okupator razpustil, premoženje pa zaplenil. Takoj po vojni so bile z zakonom iz leta 1947 vse kreditne zadruge ukinjene, čeprav torej posojilnica ni več delovala, je bila šele leta 1955 črtana iz registra.

Slovenski denarni zavodi so v času stare Avstrije predstavljali temelj razvoja našega naroda, zato se velja ob obletnici spomniti tudi Gornjesavinjske posojilnice v Mozirju.

A. Videčnik

Koncert mozirskih pevcev

„Prijazno vas vabimo na naš koncert, s katerim želimo počastiti dan borca, obenem pa prikazati naša prizadevanja in pevске dosežke v pretekli sezoni. Koncert bo v soboto dne 2/7—1983 v dvorani Kulturnega doma Mozirje, s pričektom ob 20.30 uri.

Menimo, da je danes vse premalo neposrednega stika med poustvarjalci in poslušalci glasbe. Zadovoljujemo se s posredovanjem glasbe preko glasbenih aparatov, s tem pa se odpovedujemo naravnemu, živemu prenosu in dojemanju glasbenih vrednot, ki nudi človeku neprijetno lepše doživetje. Zato nam prazne dvorane ob pevskih prireditvah dokazujejo dokaj nizko kulturno osveščenost prebivalstva. Menimo pa tudi, da vas zanima delo in prizadevanja domačih pevskih navdušencev in pričakujemo...”

Koncert, za katerega so prejeli krajani Mozirja gornjaosebna vabila, je bil za vse poslušalce, ki pa jih žal spet ni bilo za polno dvorano, res lepo kultur-

no doživetje. Pester izbor pesmi in njihovo ubrano ter občuteno izvajanje pod vodstvom priznanega zborovodja Antona Acmana, sta morala navdušiti še tako razvajenega poslušalca. Pevci so zapeli tudi pesmi, ki so jih mešani pevski zbori peli letos v Šentvidu. Zborovodja Anton Acman pa je s svojo pesmijo „Ne poženi nagelj rdeči“ spet dokazal, da ni le neumoren in uspešen zborovodja, ampak tudi zelo uspešen ustvarjalec novih zborovskih skladb. To pesem so poslušalci še posebno toplo sprejeli.

K prisrčnemu in svečanemu vzdušju je prispevalo tudi lepo sestavljeno vezno besedilo, s katerim je Lenka Žagar povezovala posamezne pesmi. Škoda, resnično škoda, da ni temu lepe mu kulturnemu doživetju prisostvovalo več poslušalcev, posebno še, ker so ga naši pevci z vso prizadevnostjo posvetili našemu skupnemu prazniku — dnevu borca.

Ludvik Es

Savinjske planine

Letos (julija) mineva 80 let odkar je Savinjska podružnica Slovenskega planinskega društva izdala „VODNIK PO GORAH IN DOLINAH V SAVINJSKIH PLANINAH“. Prvi tak vodnik je že izšel dani po ustanovitvi SPD. Ta je „postal zelo neraben“ kot je zapisal avtor v uvodu in dalje piše. „Da dobe slovenski turisti zanesljivega kašipota po prekrasnih Savinjskih planinah, je zatorej sklenila Savinjska podružnica izdati novega Vodnika.“ Tako smo dobili zelo zgodaj že drugi vodnik. Ta skromna knjižica obsega 122 strani žepnega formata s skico pogleda „od Ljubljane na Savinjske planine“ in zemljevid v merilu 1 : 75 000 za „oddelek Grintavčev in Ojstrični“. Ta vodnik je založil A. Cvenkel, znani trgovec v St. Petru v Savinjski dolini (danes je v tej zgradbi elektro, na njegovem zelenjadnem

vrtu pa upravni del SIP). Tiskal ga je Dragotin Hribar v Ljubljani.

Pred petimi leti smo dobili vodnik „PO GORNJI SAVINJSKI DOLINI“, pred tremi leti je izšla kot prva zgibana karta — pregledna karta občine Mozirje in letos lep pro-spekt.

V tem vodniku je zapisana znamenovana pot iz Mozirja na Dobrovlje, k sv. Urbanu. Po opisu se lahko še danes pride in podaljša brez njega do doma borcev na Dobrovljah. V tretji izdaji Vodnika po Kamniških in Savinjskih Alpah, pa ni zapisana pot z Mozirja na Creto, ki nosi rumeno rdečo oznako E 6. Zapisana pa je neoznačena pot z Nazarij na sv. Urbana. Mozirski planinci so objavili, da bodo markacije obnovili in jih podaljšali do doma in jo tako spojili s Savinjsko planinsko potjo čez Dobrovlje.

B. J.

Tabor pevskih zborov

Spremljanje takšnih kulturnih prireditev, kot so že tradicionalni Tabori pevskih zborov v Šentvidu pri Stični preko TV sprejemnika, še daleč ne more nuditi vsega tistega, česar je deležen neposredni obiskovalec te, v svetovnem merilu enkratne prireditve. Tako je na letošnjem 14. Taboru sodelovalo kar 250 pevskih zborov z blizu osem tisoč pevci, več zborov je prišlo tudi iz tujine oz. zamejstva. Iz Naše občine je že petič sodeloval v Šentvidu mešani peski zbor „Enakost“ iz Mozirja, ki ga vodi neumorni pevovodja Anton Acman. Letos je zbor prejel Srebrno plaketo Tabora.

Toda še bolj kot številčnost osvoji obiskovalca enkratno vzdušje, polno zanosa in vedrine, seveda pa tudi spoznanje, kako bogate sadove je rodilo vztrajno delo začetnikov te manifestacije. Ime tega malega dolenskega kraja je dandanes zna-

no vsem resničnim ljubiteljem kulture in slovenske pesmi v domovini in tujini. Njegovi prebivalci vsako leto živijo za svoj in naš Tabor, zaradi izredno hitrega večanja števila sodelujočih pa se seveda porajajo vsako leto novi problemi in težave. Toda ne glede na to občuti človek tiho zadovoljstvo, da je to pevsko slavje daleč stran od različnih centrov.

Že enurna povorka, v kateri vsi sodelujoči zbori pojoč in vriskajoč prihajajo na prireditveni prostor, pomeni za obiskovalca navdušujoč dogodek. To pa, kar občuti človek med osrednjo prireditvijo, ko zadoni ubrana pesem iz grl tisočev zbranih pevcev in pevk, ni mogoče opisati, to je treba doživeti. Resnično, za vsakega obiskovalca Tabora pevskih zborov v Šentvidu ostane ta kulturna manifestacija nepozabno doživetje.

Ludvik Es

Pevskih prireditev v Šentvidu so se udeležili tudi mozirski pevci

Mikavna Menina

Ze v stari Avstriji je stal na Menini planini planinski dom. Povečali so ga med obema vojnama in je bil med vojno požgan. Planinsko društvo Gornji grad je zato leta 1953 pristopilo k izgradnji večjega doma, nasproti mesta kjer je stal stari. Tri leta je trajala zamudna gradnja in leta 1956 so dom odprli. Vrsto let ni bil v pravih rokah in je propadal, zato so prizadevni planinci PD Gornji grad s pomočjo delovnih organizacij pristopili k obnovi in ga uredili za potrebe sodobnega turista.

Planinsko društvo Gornji grad pa je odločilo, da je treba zmogljivosti na Menini povečati. Prijeli so za lopate in pričeli z gradnjo pristave. Predsednik gradbenega odbora Ivan Poličnik vodi strokovna dela in je domala dnevno na Menini, da bi stavba bila na red do občinskega praznika, ko bi jo predali svojemu namenu in tako počastili 90 let slovenskega planinstva.

Nova stavba se lepo poda v krajino in bo sodobno urejena. Gradbena dela so v zaključni fazi. Imela bo 4 sobe in zimsko sobo, garažo, prirodno delavnico in skladišče. V pristavi bo lahko spalo za začetek 12 ljudi, pozneje, ko bodo uredili še podstrešje, pa še dodatnih 9. Tudi zimska soba bo imela 4 ležišča.

Seveda je gradnja izredno draga, saj je treba oskrbeti materiale iz doline.

Če bi marljivi planinci ne opravili skoraj dveh trejin dela sami, bi najbrž te stavbe ne bilo. Zasluga za dokončno izgradnjo pa je nedvomno tudi prizadevnost Ivana Poličnika, ki požrtvovalno vodi gradbena dela.

Letos bodo vložili v stavbo okoli 140 mio s. din, ki so jih zbrali s pomočjo DO Šmreka, GG, TOZD Gornji grad, RŠC Velenje, GG Nazarije, Glin, Elkroj in SO Mozirje.

Obletnica gasilstva

V Gornjem gradu delajo gasilci že polnih 100 let! Ta visoki jubilej so svečano in dostojno praznovali. Na svečani seji, kjer so podelili tudi številna priznanja in odličja, so v kratkem prehodili dolgo pot gasilstva v svojem kraju. Med ustanovitelji „požarne brambe“ so bili: Franc Špence (predsednik) Ignac Ceplak, Anton Ceplak, Ivan Mehtik, Ferdo Mehtik, Franc Volovšek, Tomaž Rifelj, Franc Perne in Ivan Ferčelj. Ti so torej pred sto leti bili pobudniki za ustanovitev društva, ki še danes z gledno deluje, saj šteje 150 članov, v svojih vrstah imajo 45 pionirjev in mladincev. Razpolagajo z dobro preurejenimi in prenovljenimi društvenimi prostori in dobro so opremljeni. Skrbijo za urjenje in izobraževanje gasilcev in veliko delajo z mladimi.

Pred združnim domom so postavili tribuno, na njej pa je bilo mnogo gostov, ki so z zanimanjem opazovali mimoohod gasilskih enot naše občine in sosednje žalske. Slavnostni govornik je bil predsednik Gasilske zveze Slovenije prof. Branko Božič. Za njim so govorili še Jakob Filač,

predsednik domačega društva, Franc Hriberšek v imenu Gasilske zveze občine Mozirje in predsednik IS SO Mozirje Franc Miklavc. Ob tej priliki so poudarili pomembnost gasilstva v širšem družbenem merilu in požrtvovalno delo domačih gasilcev. Zahvala je veljala delovnim organizacijam in občanom, ki so pomagali pri nabavi novega, sodobnega gasilskega avtomobila.

Nato so predali uporabi nov gasilski avto, katerega ključce je svečano prevzel zadolženi šofer domačega gasilskega društva.

Da je gasilstvo v kraju priljubljeno, je potrdila množica krajanov, ki se je strnila na prizorišču. Z velikim zanimanjem so tudi sledili gasilski vaji celjske pokliene gasilske brigade.

Podelili so tudi republiška in občinska gasilska odličja. Republiška so sobili: Jakob Potočnik, Slavko Hren, Stefan Pavič, Jakob Filač, Alojz Mavrič, Jože Ramšak st., Franc Poznič in Jože Pahovnik. Občinska pa so prejeli: Rudolf Rojten, Franc Zerovnik, Jože Božič, Ivan Preščenik in Ludvik Bezovšek.

Pred mimohodom gasilskih enot v Gornjem gradu

V Gornjem gradu med obema vojnama

Morda bo bralce Savinjskih novic zanimalo, kako je bilo v časih pred zadnjo vojno v mestu Gornji grad, kjer sem živel s svojo družino sedem let, zadovoljen s svojim delom in z ljudmi.

Tako rad se spominjam tistih časov! Še prej ko sem se v kraju naselil kot odvetnik, sem tja prihajal že kot študent iz Celja. Gornji grad mi je nekako prirastel k srcu in pozneje, ko sem zastopal številne svoje stranke v pravnem smislu pri sreskem sodišču, ni splahnela ljubezen do tega prisrčnega hribovskega kraja. Kadarkoli sem torej prišel v Gornji grad, sem se vedno zglasil pri takratnem nadučitelju Franu Kocbeku. To je bil splošno spoštovani mož in najvidnejši organizator planinstva v tistih časih. Načeloval je Savinjski podružnici SPD kar polnih 34 let! V letu 1926 je napisal in izdal knjigo Savinjske planine. Ko sem nekoč ob mojem obisku skupaj z njim prehodil lepo pot skozi Sokat, mimo cerkve sv. Lenarta, ki je verjetno še danes obdana s težko verigo, ta baje izvira iz turških časov, dalje mimo zgornjega Špeha v Luče, mi je Kocbek veliko pripovedoval o svojem prizadevanju za ohranitev naših planin Slovencev. Po njem se je že imenovala ena prvih koč v Savinjskih planinah, na Molički planini.

Gornji grad je leta 1928 postal mesto. Kraj je že davno prej slovel kot zbirališče tujcev, ki so občudovali naravne lepote in seveda še posebej zgodovinske znamenitosti. Blaga klima in prijaznost ljudi sta privabila turiste od blizu in daleč. Prava posebnost za tiste čase je bila gospa Zipkin, ki je prihajala vsako leto poleti na oddih iz daljnega Carigrada. Sorodniki so se je veselili, saj je vsakič prinesla lepa orijental-ska darila.

Mesto je bilo sedež sreza, sodišča, za oboje se je dolga leta potegovalo Mozirje, vendar zaman, imeli pa so

še davčno upravo, finančno stražo, pošto in orožniško postajo. Sedež občine je bil v posojilnični stavbi, tej največji stavbi tistih dni v kraju. Dolga leta je županovl Mermal, ki je imel v spodnjem trgu svojo gostilno.

Razumljivo, da je bilo v kraju veliko uradništva. Seveda pa prav zaradi številnih uradov, veliko ljudi, ki so opravljali potrebne opravke. Zato je bil Gornji grad zelo živahno mesto. Še bolj pa je postalo živahno, ko se je redno vozilo preko Črnicva v Ljubljano. Spominjam se, da sem za to prometno zvezo dal sam pobudo, seveda sem moral opraviti številna pota v Ljubljani, da smo končno uspeli. Zveza s Celjem je bila že prej dobro urejena. Sicer pa je bil na voljo še prevoz nekdanjega mornarja Matjaža, p. d. Kotarja! Ta je razpoglagal z nekimi starejšimi vozilom, osebno pa je bil pravi krajevni „original“. Njegov prevoz je bil spričan številnih okvar dokaj tvegan, sicer pa poceni!

V kraju je bilo pet trgovin in sicer Božič, Prislani, Šarb, Zmavc in Kramer. Vse so bile dobro in solidno založene. Gostiln je bilo kar 12! Najbolj znana med njimi je bila Trobejeva, ki jo je vodila Trobejeva mama, ta pa je še pri 80 letih šla na Ojstrico. Njen sin Matiček pa je redno skrbel za označevanje gorskih poti. V gostilni Šarb se je vsak večer zbrala v „vagončku“ zaključena družba in igrala tarok. Pri „Jošku“ sta stalno razpravljala župnik Šlander in notar Košehina. Malce iz središča je bila zelo priljubljena gostilna „Na škarpi“, v smeri proti Novli Štifti pa je po dobrem prigrizku slovela gostilna Šebenik. Sodni uslužbenci so se v glavnem srečevali v gostilni Trobej.

Na sodišču je predsedoval Andrej Novak, ki je bil znan po tem, da je vsako soboto kar pes prenil v Mozirje k družini. Kot sodnik je delal dr. Ivan Mak in ko je bil premeščan v Celje, ga je zamenjal Viktor Pro-

hinar. Doma je bil iz Ljubljane, zato se je velikokrat popeljal s svojim motornim kolesom preko Črnicva v Ljubljano. Zelo razvedrilno je vplival pri Trobeju sreski načelnik Kandrič, ki je s svojim prileškim narečjem marsikoga spravil v dobro voljo. Zanimiva osebnost je bil tudi izvršilni organ sodišča Jelenc, ki je s svojim hreščočim glasom in dolgo suho postavo zbujal pozornost.

Za šolstvo je tedaj skrbel Jože Tratnik, ki je s svojim učiteljskim zborom dolga leta vzgajal mlade v narodnem in naprednem duhu. Tratnik je tako dobro nadaljeval delo svojega prednika Kocbeka.

Od društva je bil daleč najbolj agilni Sokol. Imel je lep dom, v katerem so vadili vsi oddelki telovadcev pod načelnikom Bertinom Kolencem. V domu so prirejali tudi gledališke predstave, razne prireditve in veselice.

Kopali smo se v Dreti, Pod škarpo v tulmuni je bilo majhno kopališče, lepo je bilo in malo iz mesta!

O zgodovinskem izročilu kraja ne kaže govoriti, saj je Gornji grad poln znamenitosti in ima bogato preteklost. Ta je bila že velikokrat opisana. Morda samo to, da je škofjski dvorec služil tudi drugim namenom. V njem je bilo sresko sodišče, davčna uprava, pa tudi zasebni stanovišča so našli prostor. Stava je med zadnjo vojno pogorela, le del, kjer je sedaj župnišče se je ohranil.

Gospodarstvo je temeljilo na obsežnih gozdovih, kar velja za celoten srez. Večji del gozdov je pripadal škofjskemu posestvu, ki je imelo svoj sedež v graščini Vrbovec v Nazarju. Gozdovi so torej dali kruh večini prebivalstva. Gozdni delavci so bili hkrati tudi splavarji in včasih tudi žagarji. Živeli so dokaj skromno, a za tiste čase zadovoljivo. Ljudje so bili lepo obloženi, ljubili so snago in red v in okrog hiš, lepo so urejali svoje okolje. Tudi plačniki

so bili redni, celo davčna uprava ni imela glede dajatev težav. Tu so se posebno izkazali Lučani, ki so se ob vsakem četrletju slovesno pripeljali v Gornji grad, da bi poravnali svoje družbene obveznosti. Pripeljali so se na lepo okrašenih vozovih, sharmonikarjem in petjem, in ko so opravili s plačili so nadaljevali zabavo v gostilnah. Značilno je, da ni bilo beračev in pijancev. Politično strankarstvo je bilo le malo razvito, pa tudi pravdarstva ni bilo dosti. Le dva strastna pravdarja smo poznali, ta sta povzročala sodišču največ dela! Kriminala domala ni bilo.

Ljudje so bili dobrsrčni, veseli, zabavni in iskreni. Posebno pa so se odlikovali v svoji narodni zavednosti, to so pokazali v boju za Koroško po prvi vojni, saj so skupaj s Celjani preprečili vdor v Gornjo Savinjsko dolino, pa tudi med osvobodilnim bojem so dali veliko borcev in sodelavcev NOG.

Takšno je bilo takrat življenje v Gornjem gradu in njegovem okraju. Ob tem ne kaže prezreti, sicer obrobni dogodek. Ljubljanski nadškof dr. Bonaventura Jeglič je prihajal redno na letni oddih v Gornji grad. Tam je rad sprejemal obiske. Odločil sem se, da spoznam tega znamenitega moža, ki je stopil v ospredje v znani aferi Johance iz Vodice, o kateri so razširjali vesti, da se čudežno „krvavo poti“. Dejansko je šlo za dobro zrežirano predstavo, saj je šlo za telečjo kri... Prav tako je veliko pozornost zbudila brošura izpod peresa nadškofa Jegliča pod naslovom Zeninom in nevestam, to smo z veseljem in na skrivaj brali vsi dorasajoči, zlasti poglavje o srmežljivem približevanju ženina nevesti v poročni noči! Srečanje z nadškofom Jegličem mi je še danes v spominu. Obisk pa mi je vrnil. Ko se je vračal v Ljubljano je 19. 10 1935 prišel v mojo pisarno, kjer mu je moja hčerka predala lep šopek jesenskih cvetic.

dr. Ervin Mejak

Gornji grad med obema vojnama

Veterinarsko dežurstvo

18. 7. do 24. 7. Kralj Ciril, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-112
25. 7. do 31. 7. Lešnik Marjan, dipl. vet., Mozirje, tel. 831-017
1. 8. do 7. 8. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-094
8. 8. do 14. 8. Lešnik Marjan, dipl. vet., Mozirje, tel. 831-017
15. 8. do 21. 8. Zagožen Drago, dipl. vet., Ljubno, tel. 840-094

Kino Mozirje v avgustu

2. VAMPIRJEVE LJUBIMKE - angleški film
4. SAMO ENKRAT SE LJUBI - jugoslovanski film
6., 7. ZADNJE SPOROČILO BRUCE LEE - Hong Kong
9. PEVEC JAZZA - ameriški film
11. ŽREBEC - angleški film
13., 14. MOČ 10 NAVARONE - angleški film
16. MISTER Montenegro - švedski film
18. SIJAJ ŽENSKJE - francoski film
20., 21. BYE BYE BRAZIL - brazilski film
23. VRNITEV V ŽIVLJENJE - ameriški film
25. CALIGULA - ameriški film
27., 28. ELEKTRIČNI JEZDEC - ameriški film
30. SAD NEDOLŽNOSTI - ameriški film

Kino Ljubno v avgustu

2. NESREČA NA LINJI 401 - ameriški film
9. VOJNA POLICAJEV - francoski film
13. - 14. EMANUELA - francoski film
16. NOSFERATU - nemško francoski film
20. - 21. ČLOVEK DINA MO - hong-kongski film
23. ZADNJI STREL - ameriški film
27. SODOMA IN GOMORA - ameriški film
28. ČAROLJE LESIJA - ameriški film
30. DEKLETA GREDO V MUENCHEN - zah. nemški film

Matična kronika za junij

POROKE: SLAPNIK Dore, star 28 let, poklicni voznik iz Rovta 17 in FALE Vilma, stara 20 let, modelarka iz Homec Brda 30; PEČNIK Marko, star 23 let, KV zidar iz Homec Brda 25 in ILOVŠEK Cvetka, stara 23 let, trgovka iz Kokarji 17; POLČNIK Jožef, star 30 let, šofer iz Kokarji 12 in SKORNŠEK Metka, stara 27 let, vrtnar - cvetličar iz Brezja 23; ŠURK Viktor, star 36 let, kmet iz Šmiklavža 4 in PANČUR Francka, stara 20 let, gospodinja iz Lenarta 21; STAKNE Jožef, star 23 let, strojni tehnik iz Paške vasi 27 in ŠPEH Tonika, stara 27 let, administrator iz Lenarta 9; PODPREŽNIK Slavko, star 26 let, šofer iz Lenarta 18 in RAMŠAK Zvonka, stara 19 let, de-
lavka iz Gornjega grada 31; BREZOVNIK Anton star 25 let iz Raduhe 17 in SEDELŠAK Bernardka, stara 20 let iz Raduhe 28; ZAMERNIK Ivan, star 24 let iz Podvolovljeka 9 in KRIVEC Jožica, stara 19 let iz Krnice 12.

SMRTI: PLESEČ Florjan, star 70 let, preužitkar iz Tera 43; LIPOVD Marija, stara 82 let, upokojenka iz Savine 20/a; FUŽIR Alojzija, stara 71 let, gospodinja iz Lok 42; POLIČNIK Frančiška, stara 80 let, upokojenka iz Mozirja 237; ŠKRUBEJ Veronika, stara 71 let, gospodinja iz Konjskega vrha 35; POLIČNIK Marta, stara 69 let, gospodinja iz Strmca 23.

Nove knjige

LEPOSLOVJE: Balzac: Lilija v dolini; Hilsenrath: Noč; Ekert-Rotholz: Riž iz srebrnih skledic; Kaye: Palača vetrov L-4; Švajncr: Oči in srce; Govorica srca (Lara-2); Durbridge: Očala (Krimi-6); Kriminalni romani iz zbirke Labirint: Gospodična Pym, Nikoli več na svidenje, Krivoprišezna papiga, Vohun; Clarke: 2001: odiseja u svemiru; Clarke: 2010: druga odiseja.

STROKOVNA LITERATURA: Etimološki slovar slovenskega jezika K-0; Glina, les, papir, kovina; Šepić: Vlada Ivana Šubašića; Čuček: Med Kubo in Indijo; Medicinska enciklopedija 3. del; Človek - Velika ilustrirana enciklopedija; Bollezni moških; Savinski zbornik 5. del; Kompjutorski izazov; Sesartič: Uvod u amatersko radio-goniometriiranje; Hi-fi i njegove zamke; Šolc: Zgradimo majhno hidroelektrarno 3. del; Čolni, motorji, jadra; Gajenje šampinjona.
MLADINSKA LITERATURA: Andersen: Cesarjeva nova oblečila; Zlata ribica; Peroci: Siva miš, ti loviš; Zorman: Hrčki smrčki; Herceg: Desšerado - strip; Muster: Trubadurji

Zadnji dnevi partizanskega zdravnika

Iz srbskih partizanskih enot so poklicali v IV. operativno dobrega zdravnika - kirurga dr. Roberta Kukovca. Takrat je vodil partizansko bolničarstvo v teh enotah dr. Peter Deržaj, ki je bil dober znanec dr. Kukovca, vedel pa je, da je ta zdravnik, rodom iz Maribora, odlični kirurg. In prav tako so takrat rabili, saj je bilo vse več ranjenec, ker je tudi število borcev nenehno narasčalo.

Na Ljubnem živi nekdanji kurir dr. Roberta Kukovca, ki je o njem vedel marsikaj zanimivega povedati. Dober spominogel, da se bodo nekatere zanimive podrobnosti iz tistih težkih dni ohranile.

Ko je Franc Juvan, borec Pohorske brigade zbolel zaradi malarije, so mu dovolili zdravljenje v domačem kraju, saj je Ljubno bilo takrat osvobojeno. Ni trajalo dolgo, ko je ponj prišel njegov komandant Vinter. Fran Juvan pa se še ni počutil dovolj zdravega, tudi vojaški zdravnik v Radmirju je menil, da ni sposoben za težke napore v bojni enoti. Tako je postal kurir dr. Roberta Kukovca, ki je takrat delal v kirurški bolnici pri Kolencu. Po vdoru Nemcev, 13. decembra 1944 so se umaknili z Ljubnega v bolnišnico Celje (pod Komnom) dr. Kukovec, sestra Lila, bolničar Uroš, doma iz Braslovč in Franc Juvan. Slednji se je vključil v intendantski vod, ki je ležal pri kmetu Tratniku. Največ so se zadrževali v Gruntih pri malem kmetu Planincu. Tam nad Tratnikom je bila še pokretna bolnišnica, tako je intendantski vod oskrboval obe, torej Celje in premočno bolnišnico (lažji ranjenci). Nemci so očitno stulili, da je v hribih pod Komnom bolnišnica in kmalu smo

dobili obvestilo, pravi Juvan, da bodo preiskali celotno območje. Kazalo je, da mislijo resno tudi to, da so na določenih mestih postavili zasede. Z Ljubnega je prišla močna enota Nemcev, ki pa bolnišnice niso našli. Bilo je veliko snega, pa so najbrž tudi zaradi tega odnehali. Vendar so zagrozili, da pridejo ponovno. Zato sva se napatila s Tončkom v izvidnico, hotoč ugotoviti položaj, pripoveduje Juvan. Opazila sva premike in takoj sporočila nevarnost v bolnišnico. Nato so glavno bolnišnico izpraznili. Težke ranjence so premestili v bunker terencev na Drgonskem pungenrtu, blizu kmeta Planinca. Takoj za tem so Nemci v streljih prečesali območje Tera, Planine, Primoža, vendar bolnišnice tudi tokrat niso našli. Iskanje so pričeli z vrha Komna v smeri doline. Zal pa so odkrili bunker pri Planincu. K temu je pripomoglo naključje, da sta bolničar Uroš in kuhar Jože zbežala iz bunkerja. Nemci so ju videli, ubili in nato še vse ranjence, med katerimi je bil tudi neki Anglež z amputirano nogo. Našli so tudi „Podstrešek“, tam sta bila Lila in Pavla, pa sta srečno ušli. Osebe bolnišnice Celje se je z lažjimi ranjenci priključilo 14. diviziji. Lila je šla v bunker pri kmetu Rabunu, kjer sta bila tudi dr. Kukovec in Franc Juvan. V tistem bunkerju so se zadržali nekaj dni, ob odhodu si je dr. Kukovec zvil nogo v členku in je tako moral ostati. In tako sem želel vzpostaviti zvezo, pove Franc Juvan, pri tem pa sem padel v zasedo pri kmetu Furlutu (Lipa). V moji skupini smo bili trije partizani Franc Cajner, ki je takoj padel, jaz pa sem se pognal preko neke skale v globino 8 metrov in obležal s poškodovano nogo. Zanimivo je, da so

zasledovalci vpili za mano v slovenskem jeziku. Z velikim naporom sem se privlekel do potoka Žepa, kjer sem se v vodi skrli, tako me zasledovalci s psi niso našli. Nogo sem si za silo povezal. Nato sem se po drči spuščal mukoma do Rastočke kočice. Od tam sem videl zadnje zasledovalce, ki so odhajali. To je bilo 26. marca 1945. Ta skupina Nemcev je pozneje našla bolnišnico in jo zažgala. Med tem je dr. Kukovec nameraval do kmeta Tratnika, čeprav so mu Raboni odsvetovali, češ, da so tam Nemci. Zal pa opozorila ni upošteval in so ga prav pri Tratniku Nemci zajeli. Odpeljali so ga na Ljubno, kjer je bil pri Budnu zaprt. Spominjam se, da je

Lili uspelo priti do 14. divizije, jaz pa sem nepokretno ostal. Vem, da so dr. Roberta Kukovca čez kakih 14 dni na njivi poleg pokopališča na Ljubnem ustrelili. Tam smo ga tudi našli kar prve dni po kapitulaciji.

Pokopali smo ga na pokopališču, vendar so njegovi starši pozneje prenesli njegove ostanke. Ko je dr. Kukovec odhajal, mi je pustil njegov dnevnik in še nekatere osebne stvari v hrambo. Vse sem rešil in pozneje predal njegovi materi. Če prav vem, je danes dnevnik dr. Roberta Kukovca v mariborskem Muzeju revolucije. Tako je končal svoje spomine Franc Juvan z Ljubnega.

A. Videčnik

NANDE IN TONČEK ŠKRL, Kurir SPB Celje. Slikano na Konjskem vrhu, poleti 1944.

Franc Praprotnik (1849—1933)

Rojen je bil 28. januarja 1849 v Andrau nad Polzelo. Šolo je obiskoval v Šmartnem ob Paki in v Celju, po maturi pa je stopil v bogoslovje, vendar je pozneje dokončal učiteljske. V letih 1874-89 je bil učitelj v Selnici ob Dravi, v Limbušu in na Puščavi (pri Lovrencu na Pohorju). Od leta 1889 do upokojitve leta 1915 je bil nadučitelj v Mozirju, nato pa je živel na svojem posestvu na Brezju do smrti 20. julija 1933 (kar pomeni, da od njegove smrti pravkar mineva 50 let).

Kot pedagog je pri pouku poudarjal nazornost in spise, kar mu je bilo sredstvo, da so učenci bolje obvladali materin jezik. Organizacijsko je deloval v Zvezi slovenskih učiteljskih društev in v učiteljskih društvih za mariborsko okolico in za gornjegrajski okraj, kjer je kot

odbornik in predavatelj spodbujal učitelje k pisanju krajevnih kronik, zbiranju ljudskega slovstva in pospeševanju sadjarstva.

Sodeloval je v prvih letnikih Popotnika, lista za šolo in dom, katerega soustanovitelj je bil in v katerega je napisal vrsto učiteljskih življenjepisov. V njem je objavil kroniko Puščave (tedaj Device Marije v Puščavi) in serijo pohorskih ljudskih pravljic, za Frana Erjavca pa je zbiral rastlinska imena. Med učitelji v Zgornji Savinjski dolini je organiziral zbiranje ljudskih pesmi za Karla Štreklja, katerega zbirka Slovenske narodne pesmi je tedaj (v letih 1895-1923) ravno izhajala. Praprotnik je zapisal 16 besedil, oskrbel in posredoval pa večino od skupaj približno 60, kolikor jih je bilo zapisanih in objavljenih v zbirki iz Zgornje Savinjske

doline. V naši dolini je zbiral tudi gradivo za Pletersnikov Slovensko-nemški slovar, ki je izšel v letih 1894-95.

Praprotnik je najpomembnejši kot sadjar. Poudarjal je, da je treba najprej zbuditi veselje do sadjarstva, nato pa ljudi privajati nanj. Zanimanje je gojil s predavanji, članki v časopisu (bil je urednik kmetijske priloge v časopisu Domovina) in z razstavami. Iz krajev, kjer je služboval kot učitelj, je razširil sadjarstvo po Dravski, Zgornji Savinjski in Šaleški dolini. V naši dolini je razširil več sort jablan, npr. bobovec, mošan celj in londonski peping.

Vsaj za slovenski del Štajerske je bil Praprotnik odločilen pri uvajanju novega gledanja na gojenje sadnih vrst. V 19. stoletju se je namreč začela akcija za

razvoj sadjarstva pod vplivom pomologije, znanosti, katere pripadniki so imeli za cilj vzgojiti čim več sadnih vrst. Na kmetijski razstavi leta 1863 so sadjarji razstavili tudi po nad sto sort jabolk in po nekaj desetih sort hrušk. Ker pa ta usmeritev ni prinesla pravih rezultatov, saj rodovitnost, odpornost ali trgovska vrednost sorte niso imele odločilnega pomena v primerjavi z okusom plodu, je bilo potrebno iz te množice izbrati tiste sorte, ki so primerne za naše kraje in ki ustrezajo vsem gojitvenim zahtevam.

Franc Praprotnik je torej zaslužen v več pogledih, najbolj pa kot sadjar, saj je našemu kmetu s pametnejšim sadjarjenjem omogočil večji pridelek in s tem lažje življenje. Spominjamo se ga, ker se je veliko ukvarjal z našo dolino in ker je v njej preživel večino svojega življenja - skoraj 45 let.

Perer Weiss

Savinjske NOVICE

„Savinjske novice“ izhajajo mesečno - Izdaja SZDL občine Mozirje - Urejuje uredniški odbor - Glavni in odgovorni urednik Aleksander Videčnik - Fotografska priprava Ciril Sem - Uredništvo in uprava: Mozirje 175, telefon: (063) 831-069 - Zlro račun pri SDK ekspozitura Mozirje, številka:

52810-637-55424 - Savinjske novice, glasilo SO Mozirje - Rokopise, objave in oglase za vsako številko sprejemamo do 20. v mesecu - Stavek, filmi in prelom DITC, toz Grafika Novo mesto - Tisk na rotaciji Ljudske pravice v Ljubljani - Po mnenju IS SRS, Sekretariata za Informacije (št. 421 1/72 z dne 9. maja 1973) je časopis oproščeno davka na promet proizvodov.